

PROGRAM DOKTORSKOGA STUDIJA LINGVISTIKE¹

1. UVOD

Doktorski studij lingvistike (DSL) logičan je nastavak usavršavanja stručnjaka s područja filologije (svih filoloških studijskih grupa, od klasične filologije i orijentalnih filologija do kroatistike i neofiloloških grupa, fonetike te, naravno, općega jezikoslovlja). Obrazovanje doktorâ znanosti s područja lingvistike nuždan je preduvjet za ravnopravno uključivanje Hrvatske i hrvatskoga jezika u višejezičnu situaciju EU, za očuvanje hrvatskoga jezičnoga i kulturnoga identiteta te razvitak tehnologija informacijskoga društva koje u mnogome počivaju i na jezikoslovnim spoznajama. Studijski program Doktorskog studija lingvistike usklađen je s nacionalnim strateškim prioritetima Republike Hrvatske u području humanističkih znanosti.

Društvo temeljeno na znanju u Republici Hrvatskoj mora uključivati jezikoslovna znanja i jezične kompetencije potrebne u dinamičnome mnogojezičnome svijetu, kao i razriješena pitanja hrvatskoga (jezičnoga) identiteta u višejezičnom okružju u kojem se RH nalazi. Doktori lingvistike najpozvaniji su stručnjaci koji tu problematiku mogu sagledavati, opisivati i rješavati. Konstituiranje informacijskoga društva u Republici Hrvatskoj nužno će se morati ostvarivati cjelovito i na hrvatskome jeziku, pa se i za to moraju ispitati i osigurati i jezikoslovni uvjeti koje su upravo doktori lingvistike, kao vrhunski stručnjaci s područja filologije, jedini pozvani realizirati. Bez aktivne uloge jezikoslovaca nema ni potpune zaštite i sigurnosti građana u skladu s europskom praksom. I u drugim se naprednim sredinama u Europi i svijetu ulažu znatna sredstva u jezikoslovna istraživanja i naobrazbu, bez kojih nema ni uspješne suvremene međunarodne komunikacije ni očuvanja vlastita identiteta.

Doktorski studij lingvistike na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu aktualnošću, temeljitom pokrivenošću područja i zastupljenošću raznih specijaliziranih lingvističkih disciplina i grana, stoji uz bok najboljim doktorskim studijima lingvistike s istaknutijih europskih i američkih sveučilišta. Studij nudi izvrsno obrazovanje u različitim područjima jezikoslovne teorije, od poredbene lingvistike, vrlo inovativnoga pristupa hrvatskomu jeziku, fonetike preko kognitivne lingvistike pa do najnovijih jezičnih tehnologija.

S obzirom na to da je studij usporediv s doktorskim studijima lingvistike na drugim sveučilištima u Hrvatskoj i u inozemstvu, omogućena je velika pokretljivost studenata, i poticat će se gdje god bi se time mogla ojačati jezikoslovna naobrazba studenata u nekome području.

Studijski program Doktorskog studija lingvistike bio je, u obliku relevantnom za generaciju upisanu akademske godine 2012./13., tijekom akademske godine 2013./14. podvrgnut postupku periodičkog unutarnjeg vrednovanja doktorskih programa, što ga provodio sveučilišni Odbor za doktorske studije. Nakon uspješno provedenog postupka unutarnjeg

---

¹ Primjenjuje se od generacije studenata i studentica koji u ak. god. 2014./15. upisuju prvu godinu studija.

vrednovanja doktorski program Lingvistika, u obliku revidiranom u skladu s naputcima domaćih i inozemnih recenzenata te usklađenom s Pravilnikom o doktorskim programima Sveučilišta u Zagrebu, dobio je pozitivno mišljenje Odbora za doktorske programe, koji ga je 12. svibnja 2014. godine prosljedio na usvajanje Vijeću društveno-humanističkog područja te Senatu. Na svojoj sjednici održanoj 10. lipnja 2014. godine Senat Sveučilišta u Zagrebu prihvatio je pozitivno mišljenje Odbora za doktorske studije o studijskom programu Lingvistika u kojem se navodi da taj program ispunjava sve uvjete za daljnje odvijanje na Sveučilištu u Zagrebu. Doktorski studij lingvistike dobio je 26. siječnja 2021. od Sveučilišta u Zagrebu Odluku o prihvaćenim dopunama i izmjenama nakon akreditacijskog postupka te je Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu 16. prosinca 2021. od MZO-a dobio Potvrdu o ispunjavanju uvjeta o obavljanju dijela djelatnosti koja se odnosi na DSL.

2. OPĆI DIO

2.1. Naziv studija

Naziv studija jest: Doktorski studij lingvistike (DSL).

2.2 Pripadnost znanstvenom području, polju, granama

Studij pripada znanstvenom području humanističkih znanosti (6.), polju filologije (6.03) te sljedećim granama: 6.03.01 klasična filologija, 6.03.02 kroatistika, 6.03.03 slavistika, 6.03.04 romanistika, 6.03.05 germanistika, 6.03.06 anglistika, 6.03.07 indologija, 6.03.08 turkologija, 6.03.09 ugrofinistika, 6.03.10 orijentalne i ostale filologije, 6.03.11 fonetika, 6.03.12 opće jezikoslovlje (lingvistika), 6.03.13 poredbeno jezikoslovlje.

2.3. Nositelj studija

Nositelj je Dokorskoga studija lingvistike Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, a u izvođenju sudjeluju sva filološka usmjerenja odnosno filološke studijske grupe Filozorskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, zajedno s nizom suradnika iz znanstvenih instituta i drugih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te sveučilišta u zemlji i inozemstvu.

2.4. Inovativnost dokorskog programa

Interdisciplinarnost je nužna sastavnica svakoga dokorskoga studijskoga programa u vremenu međusobne upućenosti humanističkih, društvenih, biomedicinskih, tehničkih i drugih znanosti. U okviru Dokorskoga studija lingvistike povezan je niz grana filologije na jedinstvenome programu, pa je već i u pretpostavkama vrlo interdisciplinaran. Uz to, osim predmeta koji konstituiraju srž struke, izbornim se predmetima pokriva upravo vrlo široko mišljena primjena jezikoslovnih spoznaja u drugim više ili manje srodnim područjima (počevši od teorije književnosti, informacijskih i računalnih znanosti do sociologije, neuroznanosti, komunikologije itd.). Studenti Dokorskoga studija lingvistike u okviru svojih studijskih zadataka sudjelovat će u suradnji između znanstveno-istraživačkih ustanova i na

znanstveno-istraživačkim te tehnologijskim projektima. U okviru tehnologijskih projekata očekuje se i stanovit oblik partnerstva s industrijom.

2.5. Uvjeti upisa na studij

Na studij se mogu upisati kandidati koji su završili jedan od sveučilišnih diplomskih filoloških studija i time stekli najmanje 300 ECTS bodova, ili oni kandidati koji su diplomirali četverogodišnji sveučilišni filološki studij u studijskome sustavu prije 2005. Uz odobrenje Vijeća Doktorskoga studija lingvistike pod posebnim uvjetima mogu se upisati kandidati koji su diplomirali iz drugih područja.

2.6. Kriteriji i postupci odabira polaznika

Prosjek ocjena kandidata mora iznositi minimalno 4,00 za kandidate koji su diplomirali filološke studije, te koji su diplomu stekli iz ostalih područja. Za te se kandidate organizirati motivacijski razgovor. Kandidati upisnoj dokumentaciji moraju priložiti prošireni sažetak svoga istraživanja koje može biti i doktorsko istraživanje.

2.7. Kompetencije koje student stječe završetkom studija

Završen Doktorski studij lingvistike omogućuje kandidatu uključivanje u znanstveno-istraživački rad na području lingvistike u najširem smislu, a posebice za uže područje koje je odabrao kao svoje usmjerenje. Općelingvistička i teorijska lingvistička znanja omogućuju mu odabir primjerene metodologije i epistemološke osnove za znanstveno-istraživački rad, a specifična znanja iz pojedinih usmjerenja upućuju kandidata i u područja istraživanja relevantna za pojedini jezik ili struku, ili u visokostručne poslove kakve mogu trebati državna tijela ili gospodarski subjekti. Studij je koncipiran tako da omogućuje individualan pristup svakom kandidatu pa tako osposobljen znanstvenik može raditi u svakoj znanstvenoj ili znanstveno-nastavnoj ustanovi unutar širokoga područja filologije, ili u državnim tijelima i tvrtkama kojima trebaju visokoobrazovani jezični stručnjaci, a toga će biti sve više bude li hrvatsko gospodarstvo konkurentno na međunarodnome tržištu. Tijekom takva rada moguće je i poslijedoktorsko usavršavanje kako na domaćim tako i na inozemnim sveučilištima. Tako osposobljeni znanstvenici mogu raditi i u javnim i privatnim ustanovama i tvrtkama gdje god se pojavljuje potreba za stručnjacima toga profila (komunikacija s javnošću, promidžba itd.).

3. OPIS PROGRAMA

3.1. Struktura i organizacija doktorskog programa

Studij je koncipiran tako da traje najmanje 6 semestara, a uz puni angažman može se završiti za 4 godine (redoviti studenti, “full time”) ili za najviše 8 godina (studenti uz rad, “part time”). Studij je organiziran oko obveznih temeljnih predmeta (po dva od prvog do trećeg i jedan u četvrtom studijskom semestru), te izbornih predmeta koncipiranih kao istraživačkih radionica u sva četiri semestra koji se izvode ovisno o iskazanom interesu studenata upisanih u pojedinu generaciju. U petom i šestome semestru predviđena je izrada dvaju seminarskih radova te pisanje disertacije.

3.2. Opis načina osposobljavanja doktoranda

U sklopu studija postoje obavezni predmeti kojima se studente upoznaje s najrelevantnijim spoznajama i znanjima iz područja suvremene lingvistike. U Propedeutičkoj radionici te izbornoj nastavi studente se interaktivnim nastavnim metodama osposobljava za kritičko čitanje i raspravu o relevantnoj literaturi, samostalan znanstveni rad te ih se poučava javnom prezentiranju rezultata vlastitih istraživanja. Istaknut dio studijskoga programa jest i konzultativna nastava s mentorom, koja se izvodi tijekom cijelog studija, a napose u 5. i 6. semestru tijekom kojih student piše dva seminarska rada kao propedeutičku vježbu za osmišljavanje teme doktorskoga rada i konkretan rad na disertaciji.

3.3. Uvjeti za napredovanje tijekom studija

Pravo na izravan upis u II. semestar imaju svi studenti upisani u I. semestar. Pravo na izravan upis u III. semestar imaju studenti koji su tijekom prva dva semestra studija prikupili između 30 i 60 ECTS bodova. Pravo na izravan upis u IV. semestar imaju studenti koji su tijekom prva tri semestra studija prikupili između 60 i 90 ECTS bodova. Pravo na izravan upis u V. semestar imaju studenti koji su tijekom prva četiri semestra studija prikupili između 90 i 120 ECTS bodova te koji su Vijeću DSL-a predali predsinopsis. Pravo na izravan upis u VI. semestar imaju studenti koji su:

- Izvršili sve obveze od I. do IV. semestra (120 ECTS bodova)
- Obavili konzultacije s mentorom u V. semestru (20 ECTS bodova)
- Izradili seminarski rad iz teme disertacije (10 ECTS bodova)
- Prijavili temu – predan obrazac DrSc-01 popunjen u bazi OBAD

3.4. Uvjeti za prihvaćanje prijedloga doktorskoga rada

Najranije u prvome, a najkasnije do kraja V. semestra određuju se tema i mentor te student predaje sinopsis u bazu OBAD. Vijeće DSL-a prihvaća temu doktorskoga rada ako zadovoljava kriterije znanstvene izvrsnosti, relevantnosti i inovativnosti. Ukoliko neki od tih kriterija nije ispunjen ili je djelomično ispunjen, sinopsis teme doktorskoga rada vraća se kandidatu na doradu. Vijeće DSL-a imenuje povjerenstvo za obranu teme i predlaže ga Vijeću Filozofskoga fakulteta. Nakon imenovanja povjerenstva na Vijeću FF-a, student pristupa obrani teme. Povjerenstvo može tražiti dorade sinopsisa prije pisanja završne ocjene. Doktorandu se otvara baza OBAD kako bi unijele potrebne izmjene u sinopsis i povjerenstvu šalje na ponovni uvid. Ako su svi uvjeti zadovoljeni, povjerenstvo piše pozitivnu ocjenu.

3.5. Opis sustava savjetovanja i vođenja doktoranada kroz doktorski studij

Odabir mentora:

Student sukladno svojim znanstvenim interesima bira mentora za izradu doktorskoga rada. Mentor je nastavnik u znanstveno-nastavnom radnom mjestu s Filozofskoga fakulteta. Ukoliko kandidat ima želju ili potrebu s obzirom na sudjelovanje na određenim projektima koji su prijavljeni preko drugih institucija imati komentora, tada komentor (mentor 2) može biti osoba u znanstveno-nastavnom ili znanstvenom radnom mjestu s neke druge institucije, uključivši i inozemne institucije. Inozemni komentor potpisuje Pismo pristanka (obrazac dostupan preko Omege). Odabir mentora preporuča se do III. semestra, a najkasnije do V. semestra (treba biti predložen u predsinopsisu).

Studijski savjetnik:

Studenti na početku studija (I. i II. semestar) dobivaju savjetnika (nastavnici koji izvode Propedeutičku radionicu) koji ih usmjeravaju prema odabiru mentora ako je potrebno te ih vode i u drugim aspektima praćenja i napredovanja tijekom doktorskoga studija, s njima održavaju redovite konzultacije, po potrebi čitaju i komentiraju radove koje studenti namjeravaju poslati u časopis ili prijaviti na znanstvenu konferenciju.

3.6. Popis obveznih i izbornih predmeta

Predmet	Sati	ECTS bodovi
I. semestar		
Lingvistika i filologija	8P + 8S	4 + 4
Fonetika	2P + 2S	1+1
Fonologija	2P + 2S	1+1
Propedeutička radionica	16S	8
Izborni kolegij 1	8S	4
Izborni kolegij 2	8S	4
ukupno		28
II. semestar		
Morfologija	4P + 4S	2 + 2
Strukturalizam	4P + 4S	2 + 2
Retorika znanosti	8S	4
Mentorske konzultacije	10	20
ukupno		32
III. semestar		
Tradicionalna sintaksa	2P + 2S	1 + 1
Generativna sintaksa	2P + 2S	1 + 1
Analiza diskursa	4P + 4S	2 + 2
Izborni kolegij 3	8S	4
Izborni kolegij 4	8S	4
Mentorske konzultacije	7	14
ukupno		30
IV. semestar		
Semantika	6P + 6S	3 + 3
Genetsko-tipološka lingvistika	4P + 4S	2 + 2
Izborni kolegij 5	8S	4
Izborni kolegij 6	8S	4
Mentorske konzultacije	6	12
ukupno		30
V. i VI semestar		
Seminarski rad	2	2x10
Mentorske konzultacije I doktorski rad	2x10	2x20
ukupno		60
ukupno		180

Izborni kolegiji

Od izbornih kolegija studij predviđa sljedećih 20 kolegija koje studenti izabiru prema svojim istraživačkim interesima:

Američka lingvistika
Dijakronijska semantika
Dodirno jezikoslovlje
Frazeologija
Mentalna gramatika
Jezik i pojedinac
Kognitivna lingvistika
Korpusna lingvistika
Leksikologija
Povijesno-poredbena lingvistika – na građi baltoslavenskih jezika
Pragmatika
Psiholingvistika
Računalna lingvistika
Sociolingvistika
Suvremene fonološke teorije
Govor i koartikulacija
Neurobiološka osnova jezika i govora
Terminološki izazovi u znanstvenim istraživanjima
Poredbena sintaksa

3.7. Obvezatne i izborne aktivnosti (sudjelovanje na seminarima, konferencijama, okruglim stolovima i sl.) i kriteriji za njihovo izražavanje u ECTS bodovima

Aktivno sudjelovanje na seminarima, konferencijama i sl. i/ili objavljeni rad mogu studentu donijeti zamjenske ECTS bodove tj. priznati se umjesto seminarskih radova. Svako takvo priznavanje individualno je i o njemu odlučuje Vijeće Studija. Rad koji se priznaje u zamjenu za seminarski rad ne može se priznati kao rad koji je potrebno imati prije predaje doktorskoga rada.

3.8. Ishodi učenja studijskog programa

- 1) Protumačiti i vrednovati mjesto svake temeljne jezikoslovne discipline u odnosu na ostale (fonologija, morfologija, sintaksa, semantika, razina diskursa i teksta) te procijeniti njihove međuodnose
- 2) Kritički vrednovati pojedine jezikoslovne škole i pravce te procijeniti prednosti i nedostatke tradicionalnih i suvremenih jezikoslovnih škola i pravaca
- 3) Kreativno koristiti postojeća znanja za oblikovanje inovativnih istraživačkih ideja i samostalni istraživački rad
- 4) Kritički vrednovati jezikoslovnu literaturu radi izgradnje vlastitoga teorijsko-metodološkoga okvira
- 5) Samostalno analizirati i interpretirati jezičnu građu prema usvojenim teorijskim okvirima
- 6) Modificirati postojeći, kreirati vlastiti te primijeniti odgovarajući metodološki aparat u vlastitome znanstveno-istraživačkome radu te oblikovanju originalnoga istraživanja

- 7) Samostalno oblikovati usmene i pismene radove o svome znanstveno-istraživačkome radu utemeljene na pravilima znanstvene komunikacije
- 8) Stručno argumentirati o vlastitom znanstveno-istraživačkom radu integracijom stečenih znanja i analiziranih podataka

Opisi predmeta

Naziv predmeta:

Morfologija

Oznaka predmeta: **PSL121**

Vrsta predmeta: **Obavezni**

Ime i prezime nositelja: **Marko Tadić**

Ime i prezime izvođača: **Marko Tadić**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **4P+4S**

Vrsta nastave: **Predavanje**

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

Morfologija kao lingvistička disciplina. Ustrojstvo morfologije. Jedinice morfologije: morfem, tematem i leksem. Specifičnosti ustrojstva izraza i sadržaja na planu morfologije. Rječotvorna i oblikotvorna morfologija. Morfologija i fonologija u suodnosu. Morfonologija. Morfologija i sintaksa u suodnosu. Morfosintaksa. Metode proučavanja morfologije. Morfologija i tipovi jezika. Dijakronijska i sinkronijska morfologija (u dijalektičkome suodnosu); Suvremeni pristupi tradicionalnogramatičkim pojmovima: promjenljive/nepromjenljive riječi, fleksija/tvorba riječi, osnova/nastavak, vrste afikasa, vrste riječi, paradigma, sandhi promjene, derivacija/kompozicija, odnos fleksije i tvorbe. Suvremenogramatički pristup: generativna fonologija, leksička fonologija, pravila, primjene pravila, ograničenja, morfotaksa, odnos morfologije i sintakse; pristupi: word & paradigm; item & arrangement i item & process.

Ishodi učenja na razini predmeta:

1. Objasniti temeljne pojmove i analitičke pristupe unutar morfologije; 2. Usporediti i kritički vrednovati tradicionalne i suvremenogramatičke jezične opise; 3. Procijeniti adekvatnost pristupa prema odabranoj jezičnoj građi na morfološkoj razini jezičnog opisa; 4. Primijeniti prikladne analitičke instrumentarije na odabranu građu na morfološkoj razini jezičnog opisa; 5. Stručno argumentirati u znanstvenim raspravama o morfologiji

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
x	x		x	x			x

Popis literature:

Obavezna: S. Babić i sur. (1991): Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika. Nacrt za gramatiku. Zagreb: HAZU.; E. Barić i dr. (2003): Hrvatska gramatika, 3. izdanje. Zagreb: Školska knjiga.; J. Silić, J. / Pranjković, I. (2007): Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta, 2. izd. Zagreb: Školska knjiga. Katičić, R. (1971): Jezikoslovni ogledi. Zagreb.; Silić, J. (1998): Morfologija hrvatskoga glagola. Tipovi osnova. Riječki filološki dani 2. Rijeka.; Silić, J.

(1991): Ustrojstvo glagolske osnove. *Suvremena lingvistika*, 31/32.; Silić, J. (1986): Razine, njihove jedinice i osnova – uvodne napomene. *Književni jezik*, 15/1, Sarajevo.; Matthews, P. H. (21991): *Morphology*. Cambridge: Cambridge Univ. Press.; Katamba, F. (1993): *Morphology*. London: Macmillan.; Haspelmath, M. (2002): *Understanding Morphology*. London: Arnold.; Mihaljević, M. (1991): *Generativna i leksička fonologija*. Zagreb: Školska knjiga.; Spencer, A. (1991): *Morphological Theory*. Oxford UK-Cambridge MA: Blackwell.; Stump, G. T. (2001): *Inflectional Morphology: A Theory of Paradigm Structure*. Cambridge: Cambridge University Press.; Izborna: Vinogradov, V.V. (2001): *Russkij jazyk (Gramatičeskoe učenje o slove)*. Russkij jazyk. Moskva.; Komarek, M. (1975): Zu den Begriffen Morphem – Morph – Allomorph. *Wiener Slavistisches Jahrbuch*, 21, str. 109-116.; Derrida, J. (1971): O gramatikologiji. Sarajevo.; Babić, S. (1986): *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku*. Zagreb.; *Mluvnice češtiny*, 2. Tvarosloví. Praha: Academia, 1986.; Maslov, J.S. (1975): *Vvedenie v jazykoznanie (Grammatika)*. Vysšaja škola, Moskva, str. 157-236.; Golovin, B. N. (1973): *Vvedenie v jazykoznanie (Morfologija jazyka)*. Vysšaja škola, Moskva, str. 152-190.; Carstairs-McCarthy, A. (1992): *Current Morphology*. London-New York: Routledge.; Spencer, A. / Zwicky, A. M. (1998): *The Handbook of Morphology*. Oxford: Blackwell.; Baerman, M. / Brown, D. / Corbett, G. G. (2005): *The Syntax–Morphology Interface: A Study of Syncretism*. Cambridge: Cambridge University Press.; Lessard, Greg (1996): *Introduction à la linguistique française*, poglavlja 4 (La morphologie) i 5 (La morphologie dérivationnelle). Queens University at Kingston (<http://post.queensu.ca/~lessardg/Cours/215/index.html>); Odabir članaka s područja morfologije prema izboru za potrebe vježbi.

Opis načina izvršenja obveza: Pohađanje nastave, ispit

Opis načina praćenja kvalitete nastave: anketa

Naziv predmeta:

Korpusna lingvistika

Oznaka predmeta: **PSL210**

Vrsta predmeta: **Izborni**

Ime i prezime nositelja: **Marko Tadić**

Ime i prezime izvođača: **Marko Tadić**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **8S**

Vrsta nastave:

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

Uloga i mjesto korpusne lingvistike u lingvistici; povijest korpusno usmjerenih lingvističkih istraživanja; "rana" korpusna lingvistika; Chomsky i kritika/obrana korpusa; prvi računalni korpusi; korpus kao metodološki konstrukt; zbirka tekstova / korpus; predračunalna i računalna korpusna lingvistika; dizajn i sastavljanje korpusa; uzorkovanje i korpusni parametri; vrste korpusa; rezultati pretrage korpusa; obilježavanje korpusa (predlingvističko obilježavanje, lingvističko obilježavanje); statističke metode u korpusnoj lingvistici; jezične tehnologije (uloga korpusa).

Ishodi učenja na razini predmeta:

1. Objasniti ulogu i mjesto korpusne lingvistike u širem jezikoslovnom kontekstu; 2. Usporediti vrste korpusa, rezultate pretrage korpusa i obilježavanja korpusa; 3. Raspravljati o temeljnim obilježjima u pristupima ranim i recentnijim korpusima te predračunalne i računalne lingvistike; 4. Kritički vrednovati kritike/obrane korpusa u lingvistici; 5. Procijeniti ulogu korpusa kao metodološkoga konstrukta; 6. Stručno raspravljati i argumentirati o korpusnoj lingvistici

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
	x				x	x	x

Popis literature:

McEnery, T. / Wilson, A. (1996, 22002): *Corpus Linguistics*. Edinburgh: Edinburgh University Press.; Kennedy, G. (1998): *Introduction to Corpus Linguistics*. London: Longman.; Sinclair, J. Mc. (1991): *Corpus, concordance, collocation*. Oxford: Oxford University Press.; Biber, D. / Conrad, S. / Reppen, R. (1998): *Corpus Linguistics: Investigating Language Structure and Use*. Cambridge: Cambridge University Press.; Tadić, M. (1997): *Računalna obradba hrvatskih korpusa: povijest, stanje i perspektive*. *Suvremena lingvistika* 43-44, str. 387-394.; Tadić, M. (2003): *Jezične tehnologije i hrvatski jezik*. Exlibris, Zagreb.; Sampson, G. / McCarthy, D. (2004:) *Corpus Linguistics: Readings in a Widening Discipline*. London-New York: Continuum.; Tognini-Bonelli, E. (2001): *Corpus Linguistics at Work*. Amsterdam: Benjamins.; Tadić, M. (1996): *Računalna obradba hrvatskoga i nacionalni korpus*. *Suvremena lingvistika* 41-42, str. 603-612.; Tadić, M. (1998): *Raspon, opseg i sastav korpusa hrvatskoga jezika*. *Filologija* 30-31, str. 337-347.; Tadić,

M. (2001): Procedures in Building the Croatian-English Parallel Corpus. International Journal of Corpus Linguistics (poseban broj), str. 107-123.; Tadić, M. (2002): Building the Croatian National Corpus. In: LREC2002 zbornik, Las Palmas, 27. svibnja-2. lipnja 2002. Pariz-Las Palmas: ELRA, Vol. II, str. 441-446.; Tadić, Marko (2005): The Croatian Lemmatization Server. In: Southern Journal of Linguistics. 29 (2005) , 1/2; 206-217.; Odabrani članci iz časopisa Computational Linguistics i International Journal of Corpus Linguistics te zbornika konferencija LREC.

Opis načina izvršenja obveza: Pohadanje nastave, seminarske obaveze, ispit

Opis načina praćenja kvalitete nastave: anketa

Naziv predmeta:

Računalna lingvistika

Oznaka predmeta: **PSL218**

Vrsta predmeta: **Izborni**

Ime i prezime nositelja: **Marko Tadić**

Ime i prezime izvođača: **Marko Tadić**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **8S**

Vrsta nastave:

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

Računalna lingvistika u susodnosu s: računalnom obradbom prirodnoga jezika, umjetnom inteligencijom i obradbom govora; jezične razine i računalna obradba. Postupci i resursi: algoritamski/statistički pristupi; analiza/generiranje; uloga korpusa; segmentacija teksta (rečenice, riječi); razina riječi (morfološka analiza, označavanje, lematizacija); razina rečenice (sintaktička analiza, parsanje, prepoznavanje rečeničnih dijelova, prepoznavanje imena); leksička semantika (WordNet) i rečenična semantika (FrameNet); strojno (potpomognuto) prevođenje; jezične tehnologije.

Ishodi učenja na razini predmeta:

1) Kritički vrednovati temeljne suvremene smjerove računalne lingvistike; 2) Definirati mjesto računalne lingvistike unutar lingvistike; 3) Kritički vrednovati i objasniti primjenljivost pojedinih računalnolingvističkih metoda pri obradbi jezične građe; 4) Objasniti važnost uporabe računalnolingvističkih metoda u prikupljanju i obradbi jezične građe.

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
	X		X	X			

Popis literature:

Mitkov, R. (ed.) (2003): The Oxford Handbook of Computational Linguistics. Oxford: Oxford University Press.; Jurafsky, D. & J. H. Martin (eds.) (2000): Speech and language processing: An Introduction to Natural Language Processing, Computational Linguistics, and Speech Recognition. Prentice-Hall: Upper Saddle River, NJ. (<http://www.cs.colorado.edu/~martin/slp.html>); Manning, C. D. & Schütze, H. (1999): Foundations of Statistical Natural Language Processing. Cambridge, MA MIT Press. (<http://www-nlp.stanford.edu/fsnlp/>); Hausser, R. R. (2001): Foundations of Computational Linguistics: Human-Computer Communication in Natural Language. Springer Verlag.; Fellbaum, Ch. (1998): Wordnet: An electronic lexical database. MIT Press, Cambridge MA.; Tadić, M. (2003): Jezične tehnologije i hrvatski jezik. Zagreb: Exlibris.; Tadić, M.; Brozović-Rončević, D.; Kapetanović, A. (2012); Hrvatski jezik u digitalnom dobu / The Croatian Language in the Digital Age. Springer, Heidelberg. (<http://www.meta-net.eu/whitepapers/e-book/croatian.pdf>); Tadić,

M.; Šojat, K.; Bekavac, B. (2005): Zašto nam treba hrvatski WordNet?« U: Granić, J. (ur.): Semantika prirodnog jezika i metajezik semantike. Zagreb-Split: HDPL, str. 733-743.; Erjavec, T.; Krstev, C.; Petkevič, V.; Simov, K.; Tadić, M.; Vitas, D. (2003): The MULTEXT-East Morphosyntactic Specifications for Slavic Languages. U: Proceedings of the EACL 2003 Workshop on Morphological Processing of Slavic Languages. Budimpešta: ACL, str. 25-32.; Odabrani članci iz časopisa Computational Linguistics i zbornika konferencija LREC.

Opis načina izvršenja obveza: pohađanje nastave

Opis načina praćenja kvalitete nastave: studentska anketa

Naziv predmeta:

Lingvistika i filologija

Oznaka predmeta: **PSL237**

Vrsta predmeta: **Obavezni**

Ime i prezime nositelja: **Mislav Ježić**

Ime i prezime izvođača: **Mislav Ježić**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **8P + 8S**

Vrsta nastave:

Broj ECTS bodova: **8**

Sadržaj predmeta po temama:

Povijesni odnosi između filozofije, filologije i jezikoslovnih istraživanja. Osnovna područja i pitanja filologije s jedne i lingvistike s druge strane. Proces utemeljenja filologije i gramatike. Razvoj u Grčkoj i Indiji, u srednjovjekovnoj, novovjekovnoj i suvremenoj jezikoslovnoj znanosti. Osamostaljenje jezikoslovlja od filologije u 19. st.: posljedice i perspektive. Uloga filologije u prikupljanju i obradi korpusa za jezikoslovna istraživanja. Uloga filologije u postavljanju semantičkih, sintaktičkih, morfoloških i fonoloških pitanja i u provjeri jezikoslovnih odgovora na njih. Uloga filologije u postavljanju komparatističkih, jezičnopovijesnih i etimoloških pitanja i u provjeri odgovora na njih. Uloga filologije u poimanju književnoga i standardnoga jezika, te funkcionalnih stilova jezika. Uloga filologije u definiranju identiteta jezika, osobito na primjeru hrvatskoga jezika.

Ishodi učenja na razini predmeta:

1. Raspraviti povijesne odnose lingvistike s filozofijom i filologijom od antike do danas; 2. Kritički vrjednovati pojmove izvornoga govornika i jednojezičnosti prema višejezičnosti; 3. Objasniti razliku između jezične mijene u povijesti jezika i jezičnoga razvoja; 4. Objasniti narav prirodnih idioma i književnih ili standardnih jezika; 5. Ocijeniti primjerenost jezikoslovnih i filoloških metoda pri utvrđivanju istovjetnosti ili različitosti jezika

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
x	x	x	x	x			

Popis literature:

Obavezna literatura: Šrepeš, M. (1899): Klasična filologija. Upute u pojedine struke klasične filologije. Zagreb: MH.; Robins, R. H. (1967, 41997): A Short History of Linguistics. New York: Longman.; Katičić, R. (1992): Novi jezikoslovni ogleđi, 2. dopunjeno izd. Zagreb: Školska knjiga.; Katičić, R. (2013): Hrvatski jezik. Zagreb: Školska knjiga.; Vince, Z. (1978, 2004): Putovima hrvatskoga književnog jezika. Lingvističko-kulturnopovijesni prikaz filoloških škola i njihovih izvora. Zagreb: SNL.; Brozović, D. (1970): Standardni jezik. Zagreb: MH.; Moguš, M. (1993): Povijest hrvatskoga književnog jezika, Nakladni zavod Globus, Zagreb.; Ježić, S. (21993): Hrvatska književnost od početka do danas (1100.-1941.). Zagreb: Grafički zavod Hrvatske.;

Izborna literatura: Dionizije Tračanin (izd. 1995): Gramatičko umijeće, prir. i prev. Dubravko Škiljan. Zagreb: Latina et Graeca.; Reynolds, L. D. & Wilson, N. G. (1968, 31991): Scribes and Scholars. A Guide to the Transmission of Greek and Latin Literature. Oxford: Clarendon Press.; Bolgar, R. R. (1954, 1958, 1953., 1963., itd.): The Classical Heritage and Its Beneficiaries. Cambridge: Cambridge University Press.; Kačić, M. (1995): Hrvatski i srpski. Zablude i krivotvorine (uz sur. Lj. Šarić). Zagreb: Zavod za lingvistiku FF.; Matasović, R. (2008): Poredbenopovijesna gramatika hrvatskoga jezika. Zagreb: Matica hrvatska.; Katičić, R. (2001): Kroatistika na slavističkom obzorju. U: Drugi hrvatski slavistički kongres, Zbornik radova II. Zagreb, str. 569-582.; Babić, S. (2009): Hrvatski jezik ponajprije njim samim. Jezik, god. 56, br. 5, str. 161-189.; Ježić, M. (1990): Primjer odnosa između sanskrta i sanskrti. Suvremena lingvistika 29-30, str. 29-40.; Ježić, M. (1992): Nješto primjera dovitljivosti Pāṇinijeve pri slovničkome opisu. Suvremena lingvistika 34 (2/1992.), str. 103-118.; Ježić, M. (1989): Raznolikost jezičnih ustroja i jezično poimanje svijeta (Herder, Humboldt, Sapir, Whorf). U: Mišljenje i riječ o bitku u svijetu, Biblioteka Filozofska istraživanja 20, Zagreb, str. 95-122.; Ježić, M. (2013): Filozofija, mišljenje, kultura i jezik – neka opća razmatranja. Filologija, knjiga 60, str. 31-48.; Grčević, M. (1997a): Zašto slavistika 19. stoljeća nije priznavala postojanje hrvatskoga jezika? Jezik, god. 45, br. 1, str. 3-28.; Grčević, M. (1997b): Karadžićeva gledišta o hrvatskome jeziku u slavističkome okružju. Jezik, god. 45, br. 2, str. 41-58.; Grčević, M. (1997c): Die Entstehung der kroatischen Literatursprache. Köln-Weimar-Wien: Böhlau.; Grčević, M. (2009): Jernej Kopitar kao strateg Karadžićeve književnojezične reforme. Filologija, knjiga 53, str. 1-53.; Grčević, M. (2014): Vanjskopolitički utjecaji na hrvatski književnojezični razvoj u drugoj polovici XIX. st. Jezik, god. 61, br. 1-2, str. 42-67, br. 3, str. 94-106.

Opis načina izvršenja obveza: Pohađanje nastave; Diskusija; Pismeni ispit; Usmeni ispit

Opis načina praćenja kvalitete nastave: Studentska anketa

Naziv predmeta:

Američka lingvistika

Oznaka predmeta: **PSL202**

Vrsta predmeta: **Izborni**

Ime i prezime nositelja: **Milena Žic Fuchs**

Ime i prezime izvođača: **Milena Žic Fuchs**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **8S**

Vrsta nastave:

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

Kad se govori o Američkoj lingvistici nije riječ o zemljopisnom poimanju lingvističkih istraživanja, već je riječ o tradiciji koja se na različite načine ogleda u teorijskim postavkama izniklim na američkom tlu u posljednjih stotinu dvadeset godina. Početci Američke lingvistike povezani su s imenima Powella, Boasa i Sapira, znanstvenika koji su utrli put sagledavanju jezika u okviru kulturoloških pojavnosti i psiholoških zadanosti. Njihovom zaslugom započeta je tradicija terenskih istraživanja jezika američkih Indijanaca i tradicija bilježenja usmenih tekstova zanimljivih ne samo lingvistički, već i kulturološki. Upravo su ti počeci lingvističkih istraživanja na američkome tlu, počeci s jakom kulturološkom i psihološkom tradicijom, kao reakciju izazvali pojavu tzv. američkog strukturalizma (Bloomfield) te potom pojavu transformacijsko-generativne gramatike (Chomsky). Dakle, američku tradiciju obilježavaju lingvistička istraživanja s izraženom kulturološkom podlogom i formalni pristupi jeziku. Pojava kognitivne lingvistike u zadnjih dvadeset godina u mnogočemu nastavak je samih početaka američke lingvistike, točnije obnovu zanimanja za utjecaj kulture i psiholoških zakonitosti koje se ogledaju u jezicima. Studenti će se upoznati s osnovnim značajkama početaka Američke lingvistike, i to kroz radove Franza Boasa i Edwarda Sapira. Naime, djela navedenih velikana Američke lingvistike zanimljiva su s teorijskoga gledišta, ali isto tako otvaraju pogled u strukture jezika američkih Indijanaca, koje se znatno razlikuju od struktura na koje smo navikli u indoeuropskim jezicima. Nadalje, na kolegiju će se govoriti i o američkom strukturalizmu, obliku strukturalizma koji se u mnogim značajkama razlikuje od onoga europskoga. Upravo je rigidnost američkoga strukturalizma i njegova usmjerenost na fonologiju i morfologiju dovela do pojave transformacijsko-generativne gramatike i cijelog niza teorijskih viđenja sintaktičke strukture, koja se primarno vezuju uz ime Noama Chomskog. Povrat na same početke, to jest na viđenje jezika iz kulturološke i psihološke perspektive predstavlja pojava kognitivne lingvistike na američkome tlu u posljednjih trideset godina, što je također jedna od relevantnih tema ovog kolegija.

Ishodi učenja na razini predmeta:

Nakon odslušanog kolegija Američka lingvistika student/ica će moći: 1. nabrojiti temeljna obilježja rane američke lingvistike, američkog strukturalizma te transformacijsko-generativne gramatike; 2. usporediti i raspraviti različitosti gore navedenih teorijskih pristupa; 3. objasniti i kritički vrednovati svaki pojedini teorijski pristup i njegov odraz u svjetskim razmjerima; 4. kritički vrednovati temeljne metodološke postavke gore navedenih teorijskih pristupa; 5. integrirati i objasniti temeljne odrednice, pogotovo rane američke lingvistike s pojavom

kognitivne lingvistike; 6. procijeniti prinose američke lingvistike (u njejoj cijelosti) na razvoj lingvističke misli

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
x	x	x	x	x			

Popis literature:

Obavezna literatura: Bloomfield, L. (1933): Language. London: George Allen & Unwin Ltd.; Filipović, R. (1966): «Bloomfield i američka lingvistika» Suvremena lingvistika 2, Sveučilište u Zagrebu.; Sapir, E. (1921): Language. An Introduction to the Study of Speech. New York & London: Harcourt, Brace, Jovanovich. Žic Fuchs, M. (1991): Jezici američkih Indijanaca i jezična istraživanja. Književna smotra 23, 81-82, str. 25-30.; Žic Fuchs, M. (2009) Kognitivna lingvistika i jezične strukture: engleski present perfect, Zagreb: Nakladni zavod Globus; Izborna literatura: Boas, F. (1911): Handbook of American Indian Languages. Bulletin 40, Bureau of American Ethnology, Parts 1 & 2, Washington.; Bright, W. (1984): American Indian Linguistics and Literature. Mouton Publishers.; Carroll, J.B. (ed.) (1956): Language, Thought, and Reality: Selected Writings of Benjamin Lee Whorf. Cambridge, Mass.: Technology Press of Massachusetts Institute of Technology.; Chafe, W.L. (ed.) (1976): American Indian Languages and American Linguistics, Papers of the 2nd Golden Anniversary Symposium of the Linguistic Society of America. Lisse – The Peter de Ridder Press.; Kinkade, D., K. Hale & O. Werner (eds.) (1975) Linguistics and Anthropology. Lisse: The Peter de Ridder Press.

Opis načina izvršenja obveza: pohađanje nastave

Opis načina praćenja kvalitete nastave: studentska anketa

Naziv predmeta:

Pragmatika

Oznaka predmeta: **PSL217**

Vrsta predmeta: **Izborni**

Ime i prezime nositelja: **Milena Žic Fuchs**

Ime i prezime izvođača: **Milena Žic Fuchs**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **8S**

Vrsta nastave:

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

Sadržaj predmeta Pragmatika obuhvaća široki raspon tema od teorije govornih činova, konverzacijskih implikatura, pojmova poput 'kontekst situacije' (Malinowski) pa sve do suvremenijih pristupa poput 'teorije relevantnosti' i 'teorije uljudnosti'. Svi navedeni pristupi, s različitih gledišta i teorijskih uporišta, rasvjetljavaju mnogoslojnost ljudske komunikacije u svim njenim oblicima, ali i utjecaj koji komunikacija može imati na jezične pojavnosti, posebice na rasvjetljavanje termina 'konvencije' i 'konteksta'. Sa studentima će se raspraviti temeljni pojmovi kao što su 'govorni činovi', 'konverzacijske implikature', 'kontekst situacije', 'relativnost' i 'uljudnost', pojmovi koji predstavljaju temeljne poluge ljudske komunikacije. Posebna će se pozornost posvetiti pojmovima 'kontekst' i 'konvencija', i to ne samo u komunikaciji licem u lice već i u novim komunikacijskim tehnologijama. Navedeni sadržaj kolegija bit će oprimgoren konkretnim primjerima iz različitih domena ljudske kao i one tehnološki posredovane komunikacije.

Ishodi učenja na razini predmeta:

Nakon odslušanog kolegija Pragmatika student/ica će moći: 1. nabrojiti i objasniti osnovne teorijske interpretacije koje nalazimo u različitim pristupima pragmatici; 2. analizirati i interpretirati konkretne primjere iz različitih domena ljudske kao i one tehnološki posredovane komunikacije; 3. kritički vrednovati moguće metodološke pristupe u istraživanjima u sferi pragmatike; 4. prikazati i analizirati mjesto pragmatike u tradicionalnim, ali i suvremenima razinama jezičnih opisa; 5. procijeniti doseg dosadašnjih istraživanja pragmatičkih pojavnosti u sferi komunikacijskih tehnologija; 6. kritički vrednovati znanstvene tekstove iz područja pragmatike

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
x	x	x	x	x			

Popis literature:

Austin, J.L. (1962) How to Do Things with Words. Oxford: Clarendon Press.; Givón, T. (2005) Context as Other Minds, The Pragmatics of Sociality, Cognition and Communication, John Benjamins Publishing Company, Amsterdam/Philadelphia.; Grice, H.Paul (1975). "Logic and

conversation". Cole, Peter, Jerry L. Morgan, eds. *Syntax and Semantics 3: Speech Acts*. New York: Academic Press, 41–58.; Levinson, S. (1983) *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press.; Malinowski, B. (1923) "Phatic Communion" - odlomak iz "The Problem of Meaning in Primitive Languages" u Ogden, C. K. & E.A. Richards, *The Meaning of Meaning*, Routledge and Kegan Paul.; Searle, J. (1969) *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge: Cambridge University Press.; Sperber, D. i D. Wilson (1995) *Relevance, Communication and Cognition*, 2nd Edition. Oxford: Blackwell.; van Dijk, T. A. (2008) *Discourse and Context, A Sociocognitive Approach*, Cambridge University Press.; van Dijk, T. A. (2009) *Society and Discourse, How Social Contexts Influence Text and Talk*, Cambridge University Press.; Žic Fuchs, M. i V. Broz (2004) "Communication technologies and their influence on language: the Gricean maxims revisited". *Informatologia* 2, str. 143-148.; Žic Fuchs, M., Broz, V. i N. Tuđman Vuković (2013) "Communication technologies and their influence on language: the notion of convention revisited". *Jezikoslovlje* 14(1), str. 65-84.

Opis načina izvršenja obveza: pohađanje nastave

Opis načina praćenja kvalitete nastave: studentska anketa

Naziv predmeta:

Kognitivna lingvistika

Oznaka predmeta: **PSL208**

Vrsta predmeta: **Izborni**

Ime i prezime nositelja: **Milena Žic Fuchs**

Ime i prezime izvođača: **Milena Žic Fuchs**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **8S**

Vrsta nastave:

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

Teorijske postavke unutar kognitivne lingvistike ne oslanjaju se samo na opisivanja i/ili objašnjavanja jezičnih struktura, već obuhvaćaju spoznaje iz psihologije, antropologije, umjetne inteligencije, neuroznanosti i filozofije. Naime, jezične se pojavnosti sagledavaju i analiziraju u njihovoj jezičnoj, kulturnoj i psihološkoj sveukupnosti. Jezične su strukture viđene kao dio procesa opojmljivanja svijeta govornikâ određene jezične zajednice. Stoga je značenje temelj iz kojeg se onda s jedne strane povezuje i nadograđuje morfologija i sintaksa, a s druge se uvid u značenijske pojavnosti temelji na kulturnim odrednicama i psihološkim zakonitostima čovjekova pojmovnog ustrojstva. Studenti će se upoznati s razvojem i spoznajama koje donosi kognitivna lingvistika, kako u okviru lingvistike same, tako i u okviru kognitivne znanosti. Posebna pozornost bit će posvećena u okviru kolegija novom poimanju 'kategorije' koje donosi kognitivna lingvistika, i to u smislu kategorija leksičkih entiteta tako i onih gramatičkih. U okviru novog poimanja 'kategorije', obradit će se temeljni termini kognitivne lingvistike, a to su: 'prototip', 'shema' i 'domena'.

Ishodi učenja na razini predmeta:

Nakon završenog kolegija Kognitivna lingvistika student/ica će moći: 1. opisati i objasniti temeljne teorijske postavke kognitivne znanosti; 2. opisati i objasniti temeljne termine kognitivne lingvistike; 3. kritički usporediti pristupe inherentne kognitivnoj lingvistici i drugih teorijskih pravaca; 4. integrirati temeljne odrednice kognitivne lingvistike u širi jezikoslovni kontekst; 5. kritički vrednovati temeljne metodološke postavke kognitivne lingvistike; 6. usporediti sličnosti i razlike, pogotovo s teorijskim postavkama strukturalizma

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
x	x	x	x	x			

Popis literature:

Obavezna literatura: Lakoff, G. (1987): Women, Fire and Dangerous Things, What Categories Reveal about the Mind. Chicago: The University of Chicago Press.; Langacker, R.W. (1987): Foundations of Cognitive Grammar: Theoretical Prerequisites. Stanford University Press.; Žic Fuchs, M. (1991): Znanje o jeziku i znanje o svijetu. Biblioteka SOL. Zagreb: Filozofski fakultet;

Žic Fuchs, M. (2009) Kognitivna lingvistika i jezične strukture: engleski present perfect, Zagreb: Nakladni zavod Globus; Izborna literatura: Egli, Pause, Schwarze, Stechow & Wienald (eds.) (1995): Lexical Knowledge and Organization of Language. John Benjamins Publishing Company.; Fauconnier, G. (1999): Mappings in Thought and Language. Cambridge: Cambridge University Press.; Langacker, R.W. (1991): Concept, Image and Symbol, The Cognitive Basis of Grammar. Mouton de Gruyter.; Langacker, R.W. (1991): Foundations of Cognitive Grammar: Descriptive Application. Stanford University Press.; Langacker, R.W. (2000): Grammar and Conceptualization (Cognitive Linguistics Research). Berlin/New York: Mouton de Gruyter.; Taylor, J.R. (1995) Linguistic Categorization. Prototypes in Linguistic Theory. Oxford: Clarendon Press.; Taylor, J.R. (2002): Cognitive Grammar. Oxford: Oxford University Press.; Wierzbicka, A. (1992): Semantics, Culture and Cognition. Oxford University Press.

Opis načina izvršenja obveza: pohađanje nastave

Opis načina praćenja kvalitete nastave: studentska anketa

Naziv predmeta:

Semantika

Oznaka predmeta: **PSL141**

Vrsta predmeta: **Obavezni**

Ime i prezime nositelja: **Milena Žic Fuchs**

Ime i prezime izvođača: **Milena Žic Fuchs**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **6P+6S**

Vrsta nastave: **Predavanje**

Broj ECTS bodova: **6**

Sadržaj predmeta po temama:

U sadržaju ovoga kolegija posebna pozornost bit će posvećena najranijim promišljanjima značenjskih pojavnosti, zatim tradicionalnom europskom strukturalizmu, ali i najnovijim objašnjenjima koja dolaze iz kognitivne semantike. Kolegij je podijeljen u tri glavna dijela: semantika pojedinačnog leksema, odnosi leksema na paradigmatškoj razini te odnos semantike i sintakse. U okviru tih poglavlja obradit će se temeljni tradicionalni pojmovi kao što su homonimija, sinonimija, polisemija i antonimija, a pritom će se posebna pozornost posvetiti tradicionalnom poimanju navedenih pojmova, ali i onim vrlo suvremenim viđenjima. Jednako tako će se analizom tradicionalnih, ali i suvremenih pristupa, rasvijetljivati odnosi leksema na paradigmatškoj razini i posebno upućivati na značenjske isprepletenosti leksema te njihove složene značenjske odnose. Na sintagmatškoj razini cilj je upoznati studente s tzv. gramatičkim značenjem, to jest međusobnom značenjskom djelovanju pojedinih rečeničnih dijelova. Studenti će se također upoznati s najnovijim pristupima metafori i metonimiji, koji se odnose i na značenjske pojavnosti pojedinačnih leksema, ali isto tako igraju veoma važnu ulogu u tzv. gramatičkom značenju. Svim gore navedenim temama pristupat će se s gledišta različitih teorijskih postavki jer cilj je ovoga kolegija upoznati studente s različitim mogućnostima interpretacije značenjskih pojavnosti.

Ishodi učenja na razini predmeta:

1. opisati i usporediti tradicionalne i suvremene pristupe istraživanju značenja u jeziku; 2. imenovati i objasniti različite značenjske pojavnosti u jeziku, i to na svim tradicionalnim razinama jezičnog opisa; 3. usporediti i raspraviti značenjske pojavnosti koje su predmet semantičkih istraživanja; 4. kritički vrednovati različite teorijske pristupe značenju; 5. primijeniti različite metodološke pristupe značenjskim pojavnostima; 6. usporediti i suprotstaviti tradicionalne i suvremene pristupe metaforama i metonimiji

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
x	x	x	x	x			

Popis literature:

Obavezna literatura: Lyons, J. (1977) *Semantics*, Vol I/II. Cambridge University Press.; Ullman, S. (1962) *Semantics: an Introduction to the Science of Meaning*. Basil Blackwell & Matt Ltd.; Žic Fuchs, M. (1991) *Znanje o jeziku i znanje o svijetu. Semantička analiza glagola kretanja u engleskom jeziku*. Zagreb: SOL.; Žic Fuchs, M. (2009) *Kognitivna lingvistika i jezične strukture: engleski present perfect*, Zagreb: Nakladni zavod Globus; *Studenti će dobiti dodatni popis literature, i to na svim svjetskim jezicima, a popis se sastoji od preko 60 jedinica.* Lyonsova knjiga *Semantics* (1977) prevedena je na četiri europska jezika.; Izborna literatura: Baldinger, K. (1980) *Semantic Theory – Towards a Modern Semantics* Oxford: Basic Blackwell.; Cruse, D.A. (1986) *Lexical Semantics*. Cambridge University Press.; Frawley, W. (1992) *Linguistic Semantics*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers.; Handke, J. (1995) *The Structure of the Lexicon, Human versus Machine*. Mouton de Gruyter.; Lehrer, A. (1974) *Semantic Fields and Lexical Structure*. London: North Holland.; Nida, E. A. (1975) *Componential Analysis of Meaning – An Introduction to Semantic Structures*. The Hague: Mouton.; Pustejovsky, J. (1993) *Semantics and the Lexicon*. Kluwer Academic Publishers.; Wierzbicka, A. (1985) *Lexicography and Conceptual Analysis*. Ann Arbor: Karoma Publishers.

Opis načina izvršenja obveza: usmeni ispit

Opis načina praćenja kvalitete nastave: studentska anketa

Naziv predmeta:

Generativna sintaksa

Oznaka predmeta: **PSL133**

Vrsta predmeta: **Obavezni**

Ime i prezime nositelja: **Irena Zovko Dinković**

Ime i prezime izvođača: **Irena Zovko Dinković**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **2P+2S**

Vrsta nastave:

Broj ECTS bodova: **2**

Sadržaj predmeta po temama:

1. Chomskijanski obrat u jezikoslovlju (prirodoznanstveni pristup jeziku i Galilejevski stil istraživanja; promjena optike i predmeta istraživanja; jezik je postupak, a ne sustav); 2. unutarinja struktura sintaktičkih skupina i načini njezina prikazivanja i opisa; 3. transformacijska sastavnica, tj. uloga i način djelovanja transformacija i načela koja njima upravljaju; 4. funkcionalne kategorije i njihova uloga u derivaciji

Ishodi učenja na razini predmeta:

1. Usporediti i raspraviti ustroj prikaznih razina (fonetske i logičke forme) i djelovanje računskog sustava koji ih povezuje; 2. Kritički vrednovati sintaktičke opise generativnih gramatičara; 3. Primijeniti metodologiju raščlambe sintaktičkih struktura složenih izraza; 4. Procijeniti važnost generativne sintakse u širem jezikoslovnom kontekstu; 5. Stručno argumentirati u raspravama o generativnoj sintaksi

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
x	x	x	x				x

Popis literature:

Adger, D. (2003): Core Syntax: A Minimalist Approach. Oxford: Oxford University Press.; Chomsky, N. (1995): The Minimalist Program. Cambridge, MA: The MIT Press.; Mihaljević, M. (1998): Generativna sintaksa i semantika. Zagreb: HFD.; Mihaljević, M. (2005): Minimalistička sintaksa. Skripta za studente.; Ouhalla, J. (1999): Introducing Transformational Grammar: From Principles and Parameters to Minimalism. London: Edward Arnold Publishers (2 izdanje); Radford, A. (2004): Minimalist Syntax: Exploring the Structure of English. Cambridge: Cambridge University Press.

Opis načina izvršenja obveza: pohađanje nastave, usmeni ispit

Opis načina praćenja kvalitete nastave: anketa

Naziv predmeta:

Govor i koartikulacija

Oznaka predmeta: **PSL213**

Vrsta predmeta: **Izborni**

Ime i prezime nositelja: **Marko Liker**

Ime i prezime izvođača: **Marko Liker**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **8S**

Vrsta nastave:

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

1. Uvod u kolegij (sadržaj, ciljevi i način rada) i uvod u temu (određenje pojma), 2. Aktualni istraživački problemi u području, 3. Vođena rasprava sa studentima (na temelju pročitanih recentnih znanstvenih radova raspravlja se o trenutačnim odgovorima na aktualne istraživačke probleme), 4. Kolaborativna analiza instrumentnih govornih podataka u Laboratoriju za govornu kinematiku (na temelju konkretnih fonetskih podataka iznalaze mogući pristupi rasvjetljavanju aktualnih problema; ukazuje se na primjenu stečenih znanja u kliničkoj lingvistici i fonetici, kao i u sociolingvistici te sociofonetici).

Ishodi učenja na razini predmeta:

1. Preispitati aktualne definicije koartikulacije.
2. Predložiti vlastitu definiciju koartikulacije.
3. Analizirati aktualne teorije koartikulacije na sučelju fonetike i fonologije.
4. Preispitati odnos jezika i govora.
5. Identificirati koartikulaciju u instrumentnim podacima.
6. Primijeniti koncept koartikulacijskog potencijala u kliničkoj lingvistici i fonetici.
7. Primijeniti koncept koartikulacijskog potencijala u sociolingvistici i sociofonetici.

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
		x	x	x	x		x

Popis literature:

Liker, m. (2024). Koartikulacija: što sve ne znamo o govoru. Zagreb: Ibis grafika.

Farnetani, E. i Recasens, D. 2013. Coarticulation and connected speech processes. U William J. Hardcastle, John Laver and Fiona E. Gibbon (ur.), The handbook of phonetic sciences. Oxford-Malden, MA: Wiley-Blackwell. 329-333.

Izbor relevantnih znanstvenih radova iz uglednih časopisa u području ovisno o studentskim zadacima i aktualnim istraživačkim problemima.

Opis načina izvršenja obveza: pohađanje nastave, seminarski zadatci, kolaborativna analiza instrumentalnih govornih podataka.

Opis načina praćenja kvalitete nastave: anketa

Naziv predmeta:

Fonologija

Oznaka predmeta: **PSL112**

Vrsta predmeta: **Obavezni**

Ime i prezime nositelja: **Zrinka Jelaska**

Ime i prezime izvođača: **Zrinka Jelaska**

Jezik izvođenja: **Hrvatski (engleski)**

Broj sati nastave: **2P +2S**

Vrsta nastave: **Predavanje Konzultacije - individualna nastava**

Broj ECTS bodova: **2**

Sadržaj predmeta po temama:

Ukratko se prikazuje povijesni razvoj teorija fonologije i predstavljaju suvremene fonološke teorije. osnovne fonološke jedinice, odsječne (slogovi, glasovi, glasovna obilježja); nadodsječne fonološke jedinice (naglasci, naglasna obilježja, intonacija); narav i ustroj fonoloških prikaza; odnos fonologije i fonetike; odnos fonologije i morfologije

Ishodi učenja na razini predmeta:

IU1: Protumačiti mjesto svake temeljne jezikoslovne discipline u odnosu na ostale (fonologija, morfologija, sintaksa, semantika, analiza diskursa) te identificirati njihove međudnose IU3: Procijeniti odnos te prednosti i nedostatke tradicionalnih i suvremenih jezikoslovnih škola i pravaca IU5: Analizirati i interpretirati jezičnu građu prema usvojenim teorijskim okvirima IU8: Samostalno oblikovati usmene i pismene radove o svom znanstveno-istraživačkom radu utemeljene na pravilima znanstvene komunikacije

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
x	x			x		x	

Popis literature:

Brozović (1991) Fonologija hrvatskoga jezika, u S. Babić i sur.: Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika, Zagreb, HAZU - Globus, 381-452.; Clark, J. i Yallop, C. (1995) An Introduction to Phonetics and Phonology (2. izd.), Oxford, Blackwell; Garde, P. (1993) Naglasak, Zagreb, Školska knjiga.; Kovačec, A. (2001) Ferdinand de Saussure i strukturalizam, u Glovacki-Bernardi, Z. Uvod u lingvistiku, Zagreb, Školska knjiga (75-155).; Jelaska, Z. 2004. Fonološki opisi hrvatskoga jezika: Glasovi, slogovi, naglasci. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.; Muljačić, Ž. (2972) Opća fonologija i fonologija suvremenoga talijanskog jezika, Zagreb, Školska knjiga; Trask, R. L (2005) Temeljni lingvistički pojmovi, Zagreb: Školska knjiga.; Mihaljević, M. 1991. Generativna i leksička fonologija. Zagreb: Školska knjiga.; po izboru

Opis načina izvršenja obveza: Pohadanje nastave, vlastito istraživanje i pisanje rada

Opis načina praćenja kvalitete nastave: Anketom

Naziv predmeta:

Jezik i pojedinac

Oznaka predmeta: **PSL235**

Vrsta predmeta: **Izborni**

Ime i prezime nositelja: **Velimir Piškorec**

Ime i prezime izvođača: **Velimir Piškorec**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **8S**

Vrsta nastave:

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

1. Jezik i pojedinac u povijesnome razvoju suvremenoga jezikoslovlja; 2. Individualni i kolektivni jezični repertoar; 3. Jezična biografistika kao kvalitativna sociolingvistička istraživačka paradigma; 4. Jezičnobiografsko-narativni intervju i rekonstrukcija jezične biografije te narativnog identiteta

Ishodi učenja na razini predmeta:

1. Navesti osnovne značajke jezičnobiografske metode te njezine prednosti i ograničenja u odnosu na ostale sociolingvističke metodologije; 2. Definirati i ilustrirati individualni i kolektivni jezični repertoar kao složeni teorijski koncept; 3. Osmisliti jezičnobiografsko-narativni intervju i na temelju snimljenog materijala rekonstruirati pojedinčevu jezičnu biografiju i osnovne aspekte odgovarajućeg narativnog identiteta

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
	x			x	x	x	x

Popis literature:

Obvezna literatura: Franceschini, R. / Miencznikowski, B. (ur.) (2004): *Leben mit mehreren Sprachen*. Bern i dr.: Peter Lang.; Piškorec, V. (2006): Standard između organskoga govora i planskoga jezika – hrvatski standardni, đurđevečki i esperanto. *Strani jezici* 1/35, str. 51-61.; Piškorec, V. (2007): Jezičnobiografski aspekti usvajanja njemačkoga u izbjeglištvu. U: *Strani jezici*, 35, str. 277-289.; Piškorec, V. (2007): Narativni identitet u jezičnobiografskim intervjuima. U: Granić, J. (ur.): *Jezik i identiteti*. Zagreb-Split: HDPL, str. 457-467.; Todeva, E. / Cenoz, J. (ur.) (2009): *The multiple realities of multilingualism: personal narratives and researchers' perspectives*. Berlin / New York: Mouton de Greyter.; Izborna literatura: Novak, K. (2012): *Višejezičnost i kolektivni identiteti Iliraca*. Jezične biografije Dragojle Jarnević, Ljudevita Gaja i Ivana Kukuljevića Sakcinskoga. Zagreb: Srednja Europa.; Piškorec, V. (ur.) (2004): *Sprachkontakte und Reflexion (= Zagreber germanistische Beiträge, Beiheft 7)*; Šćukanec, A. (2011): *Njemačko-hrvatski jezični dodiri u Gradišću*. Zagreb: Hrvatska matica iseljenika.

Opis načina izvršenja obveza: pohađanje i aktivno sudjelovanje u nastavi, kraći jezičnoautobiografski esej

Opis načina praćenja kvalitete nastave: anketa

Naziv predmeta:

Dodirno jezikoslovlje

Oznaka predmeta: **PSL232**

Vrsta predmeta: **Izborni**

Ime i prezime nositelja: **Velimir Piškorec**

Ime i prezime izvođača: **Velimir Piškorec**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **8S**

Vrsta nastave:

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

1. Temeljni pojmovi dodirnoga jezikoslovlja; 2. Povijesni razvoj dodirnoga jezikoslovlja; 3. Tipologija jezičnih dodira; 4. Metodološki aspekti; 5. Sistemskojezična perspektiva u dodirnom jezikoslovlju; 6. Dodirno jezikoslovlje u interdisciplinarnom kontekstu

Ishodi učenja na razini predmeta:

1. navesti i objasniti temeljne pojmove dodirnoga jezikoslovlja; 2. kritički analizirati i vrednovati teorijsko-metodološke pristupe u povijesnome razvoju dodirnoga jezikoslovlja; 3. prepoznati razne pojave jezičnoga dodira i odabrati primjerene metodološko-analitičke procedure

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
				x	x	x	

Popis literature:

Obvezna literatura: Filipović, R. (1986): Teorija jezika u kontaktu. Uvod u lingvistiku jezičnih dodira. Zagreb: JAZU- Školska knjiga.; Muhvić-Dimanovski, V. (2005): Neologizmi: problemi teorije i primjene. Zagreb: FF press.; Piškorec, V. (2005): Germanizmi u govorima đurđevečke Podravine. Zagreb: FF press.; Turk, M. (2012): Jezično kalkiranje u teoriji i praksi. Prilog lingvistici jezičnih dodira. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.; Izborna literatura: Goebel, H. et al. (1996/1997) Kontaktlinguistik. Ein internationales Handbuch zeitgenössischer Forschung. Vol. I & II. Berlin / New York: de Gruyter.; Ljubičić, M. (2011): Posuđenice i lažni parovi. Hrvatski, talijanski i jezično posredovanje. Zagreb: FF press.; Riehl, C. M. (2009): Sprachkontaktforschung. Tübingen: Gunter Narr Verlag.; Sočanac, L. (2010): Studije o višejezičnosti. Zagreb: Nakladni zavod Globus.; Thomason, S. (2000): Language Contact. Washington Georgetown University Press.; Winford, D. (2003): An Introduction to Contact Linguistics. Blackwell.

Opis načina izvršenja obveza: pohađanje nastave i aktivno sudjelovanje u nastavi, samostalna kritičko-analitička prezentacija odabranih znanstvenih tekstova iz dodirnoga jezikoslovlja

Opis načina praćenja kvalitete nastave: studentska anketa

Naziv predmeta:

Strukturalizam

Oznaka predmeta: **PSL135**

Vrsta predmeta: **Obavezni**

Ime i prezime nositelja: **Ida Raffaelli**

Ime i prezime izvođača: **Ida Raffaelli**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **4P + 4S**

Vrsta nastave: **Predavanje**

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

Ovim se kolegijem studente upoznaje s temeljnim aspektima strukturalizma kao lingvističkoga razdoblja kojim započinje tzv. suvremena lingvistika. U tom smislu se strukturalizam uspoređuje i vrednuje u odnosu na razdoblje koje mu je prethodilo, a to je posebice mladogramatičarska lingvistika. Jedno od temeljnih obilježja strukturalizma je raznorodnost škola i pravaca, posebice u europskom kontekstu. Stoga se studente ponajprije upoznaje s temeljnim teorijskim postavkama Saussureova nauka o jeziku (jezik kao sustav, odnos jezika i govora, razumijevanje jezičnoga znaka, odnos dijakronije i sinkronije, itd.) koji je kasnije iznjedrio niz razrada i tumačenja kroz različite škole. U tom kontekstu posebna će se pozornost posvetiti Hjelmslevojoj glosematiki, Praškoj školi s posebnim naglaskom na Jakobsonov binarizam, teoriju komunikacije i funkcije te Martinetov jezični funkcionalizam.

Ishodi učenja na razini predmeta:

1) Nabrojiti i objasniti temeljna obilježja strukturalizma kao lingvističkoga razdoblja; 2) Objasniti i kritički vrednovati strukturalizam spram lingvističkih razdoblja; (mladogramatičarske lingvistike) koja su mu prethodila; 3) Usporediti i raspraviti sličnosti i razlike temeljnih teorijskih postavki Saussureova nauka o jeziku spram škola i pravaca koji su slijedili (glosematika, Praška škola, Martinetov jezični funkcionalizam); 4) Usporediti i raspraviti temeljna obilježja strukturalističkih škola i pravaca (glosematika, Praška škola, Martinetov jezični funkcionalizam)

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
	x	x	x	x			

Popis literature:

1) Glovacki, Z. (ur.) (2001). Uvod u lingvistiku. Zagreb (A. Kovačec: Ferdinand de Saussure i strukturalizam); 2) de Saussure, F. (2000): Tečaj opće lingvistike. Zagreb (prijevod V. Vinja); 3) Luelsdorff, P. A. (ur.). (1994). The Prague School of Structural and Functional Linguistics. A short introduction. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins (odabrana poglavlja); 4) Martinet, A. (1982). Osnove opće lingvistike. Zagreb (prijevod A. Kovačec); 5) Hjelmslev, L. (1980). Prolegomena teoriji jezika. Zagreb: Grafički zavod Hrvatske (prijevod Ante Stamać); 6) Jakobson,

R. / Fant, C. / Halle, M (1952): Preliminaries to Speech Analysis. The Distinctive Features and their Correlates. Cambridge, Mass.; 7) Waugh R. L i Monville-Burston, M. (ur) (1990). On language – Roman Jakobson. Cambridge Massachusetts, London: Harvard University Press (odabrana poglavlja)

Opis načina izvršenja obveza: pohađanje nastave, usmeni ispit

Opis načina praćenja kvalitete nastave: anketa

Naziv predmeta:

Frazeologija

Oznaka predmeta: **PSL233**

Vrsta predmeta: **Izborni**

Ime i prezime nositelja: **Ivana Vidović Bolt**

Ime i prezime izvođača: **Ivana Vidović Bolt**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **8S**

Vrsta nastave:

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

Frazeologija kao samostalna disciplina, razvoj, definicija frazema, obilježja frazema, desemantizacija; Frazeologija u užem i širem smislu; Tipovi analize frazema (strukturni, sintaktički, semantički); Paradigmatičnost. Kategorijalno značenje frazema. Varijantnost; Frazeološka sinonimija; Poredbena frazeologija; Porijeklo frazema; Nove pojave u hrvatskoj frazeologiji. Frazeološke modifikacije

Ishodi učenja na razini predmeta:

usvojiti elementarnu frazeološku terminologiju; - odrediti i usvojiti osnovne značajke frazema; - odrediti razliku između frazema i slobodnih leksemskih skupina (sintagmi); - analizirati frazeme sa strukturnoga aspekta stanovišta i aspekta kategorijalnoga značenja; - semantički definirati frazem

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
				x		x	x

Popis literature:

Obvezna literatura: Menac, A. (2007): Hrvatska frazeologija. Zagreb: Knjigra.; Menac, A., Fink-Arsovski, Ž., Venturin, R. (2014): Hrvatski frazeološki rječnik. Zagreb: Naklada Ljevak.; Izborna literatura: Fink-Arsovski, Ž. (2002): Poredbena frazeologija: pogled izvana i iznutra. Zagreb: FF press.; Kovačević, B. (2012): Hrvatski frazemi od glave do pete. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.; Vidović Bolt, I. (2011): Životinjski svijet u hrvatskoj i poljskoj frazeologiji I. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.

Opis načina izvršenja obveza: pohađanje nastave, aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu

Opis načina praćenja kvalitete nastave: studentska anketa

Naziv predmeta:

Propedeutička radionica

Oznaka predmeta: **PSL230**

Vrsta predmeta: **Obavezni**

Ime i prezime nositelja: **Velimir Piškorec**

Ime i prezime izvođača: **Velimir Piškorec i Ida Raffaelli**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **16S**

Vrsta nastave:

Broj ECTS bodova: **8**

Sadržaj predmeta po temama:

Blok I: Uvodna riječ: plan rada, obveze, aktivnosti i zadatci studenata; Predstavljanje studenata i profesora; Elementi znanstvenoga pisanja u lingvistici; Blok II: Tehnička priprema teksta: grafičko uređivanje teksta, citiranje, navođenje bibliografije, pisanje sažetka i ključnih riječi; Uvod u kritičko čitanje znanstvenoga teksta i pisanje prikaza knjige; Blok III: Okrugli stol: Kako odabrati temu znanstvenoga istraživanja i kako se pripremiti za njegovo provođenje?; Blok IV: Priprema usmenoga izlaganja: iz iskustva predavača (prof. dr. Ida Raffaelli) Što znači poslati rad u znanstveni časopis?; Blok V: Priprema usmenoga izlaganja: iz iskustva predavača (prof. dr. Velimir Piškorec) Kako organizirati znanstveni skup i urediti zbornik radova?; Blok VI / VII: Izlaganja i prezentacije studenata (duljina izlaganja ovisi o broju studenata); Zaključna diskusija i komentari

Ishodi učenja na razini predmeta:

1) Utvrditi prednosti i nedostatke pojedinih teorijskih okvira za oblikovanje vlastitog istraživanja.; 2) Usporediti i raspraviti temeljne odrednice teorijsko-metodološkoga okvira odabranog za vlastito istraživanje u odnosu na druge slične i bliske okvire.; 3) Identificirati hipoteze vlastitoga istraživanja.; 4) Planirati postupke tj. faze izrade znanstvenoga rada.

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
				x	X	x	x

Popis literature:

Wager, Elizabeth (2010): Getting Research Published: An A to Z of publication strategy. Oxford. New York: Radcliffe Publishing.

Opis načina izvršenja obveza: Pohađanje nastave, usmena prezentacija (ppt) vlastitog istraživanja, seminarski rad

Opis načina praćenja kvalitete nastave: anketa

Naziv predmeta:

Neurobiološka osnova jezika i govora

Oznaka predmeta: **PSL215**

Vrsta predmeta: **Izborni**

Ime i prezime nositelja: **Goran Sedmak**

Ime i prezime izvođača: **Goran Sedmak**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **8S**

Vrsta nastave:

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

1. Anatomija središnjeg živčanog sustava s posebnim naglaskom na jezično-govorna područja
2. Fiziologija središnjeg živčanog sustava s posebnim naglaskom na jezično-govorna područja
3. Razvoj jezično-govornih područja središnjeg živčanog sustava
4. Citoarhitektonska građa jezično-govornih područja središnjeg živčanog sustava
5. Neurobiološka podloga jezično-govornih poremećaja
6. Povijesni pregled razvoja anatomskog koncepta sustava za jezik i govor

Ishodi učenja na razini predmeta:

1. Analizirati anatomsku građu središnjeg živčanog sustava
2. Identificirati glavne neurofiziološke procese u središnjem živčanom sustavu
3. Utvrditi glavna anatomska područja jezično-govornog sustava čovjeka
4. Identificirati ključne razvojne procese jezično-govornog sustava
5. Usporediti sličnosti i razlike u citoarhitektonskoj građi područja jezično-govornog sustava nasuprot drugim moždanim područjima
6. Vrednovati značaj razvoja koncepta jezično-govornog sustava kroz povijest.
7. Razlučiti različite poremećaje govora i jezika na temelju anatomsko-fizioloških promjena.
8. Na temelju stečenih znanja kritički ocijeniti važnosti i vrijednost literature iz područja jezično-govornog sustava.

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
x	x	x	x	x	x		

Popis literature:

Vancor CN, Isola GR, Yu YH, Telles JPM, Oberman DZ, Rabelo NN, Figueiredo EG (2021) Microsurgical anatomy of language, Clin Anat; 34:154-168.

Jarvis ED (2019) Evolution of vocal learning and spoken language; *Science*; 366:50-54.
Hagoort P (2017) The core and beyond in the language-ready brain; *Neurosci Biobehav Rev*; 81:194-204.
Axe H, Klinger CM, Prescher A (2013) Fiber anatomy of dorsal and ventral language streams; *Brain Lang*; 127:192-204.
Friederici AD, Gierhan SM (2013) The language network; *Curr Opin Neurobiol*; 23:250-254.
Dick AS, Tremblay P (2012) Beyond the arcuate fasciculus: consensus and controversy in the connective anatomy of language; *Brain*; 135:3529-3550.
Schoenemann PT (2012) Evolution of brain and language; *Prog Brain Res*; 195:443-459.
Kuhl P, Rivera-Gaxiola M (2008) Neural substrates of language acquisition; *Annu Rev Neurosci*; 31:511-534.
Sakai KL (2005) Language acquisition and brain development; *Science*; 310:815-819.
Nieuwenhuis R, Voogd J, van Huijzen C (2008) *The human central nervous system*; Springer-Verlag Berlin Njemačka.
Arbib M ed. (2006) *From action to language via the mirror neuron system*; Cambridge University Press, New York SAD.

Opis načina izvršenja obveza: Nastava će se održavati u seminarskom obliku. Uvodni seminar će sažeto prikazati neurobiološku podlogu jezika i govora. Nakon uvodnog seminara studenti će biti podijeljeni u skupine te će svaka skupina biti zadužena za obradu jedne nastavne teme. Za uspješnu pripremu studenti će dobiti osnovnu literaturu, te se očekuje da na temelju te literature dodatno pretraže dostupnu literaturu i odaberu primjerenu dodatnu literaturu. Na temelju osnovne i dodatne literature studenti će pripremiti prezentaciju o zadanoj temi, te će se na seminaru raspravljati o obrađenoj temi. Za uspješnu diskusiju svi studenti koji sudjeluju u nastavi dobit će osnovnu literaturu kao pripremu za seminar.

Opis načina praćenja kvalitete nastave: anketa

Naziv predmeta:

Fonetika

Oznaka predmeta: **PSL111**

Vrsta predmeta: **Obavezni**

Ime i prezime nositelja: **Marko Liker**

Ime i prezime izvođača: **Marko Liker**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **2P +2S**

Vrsta nastave: **Predavanje Konzultacije - individualna nastava**

Broj ECTS bodova: **2**

Sadržaj predmeta po temama:

Uz definiciju fonetike te definiciju govora kao njezinoga predmeta utvrđuju se odnosi govora i jezika (fonetike i lingvistike) na općoj komunikacijskoj shemi. Obrađuju se modeli govorne proizvodnje, akustičke karakteristike govornog signala i mehanizmi njegove perceptivne obrade. Opisuju se tri tematska kruga fonetike, a u najužem, tj. u lingvističkoj fonetici uspostavljaju se veze između glasova i fonema, između sloga i morfema, između glasa i teksta, između naslijeđenih i stečenih oblika govornoga ponašanja. Cilj je kolegija što je moguće točnije shvati čovjeku najbliži i za njega optimalni komunikacijski medij - govor prema njemu razumjeti i druge manje naravne oblike komuniciranja. Jezik definiran kao tradicionalni sustav govornih znakova može se potpuno razumjeti samo ako se razumije što je govor. Zato je fonetika potrebna i općoj lingvistici.

Ishodi učenja na razini predmeta:

1. Razvijanje spoznaja o fonetici i govoru u odnosu na ostale lingvističke discipline.; 2. Razvijanje studentskih sposobnosti uočiti određene specifičnosti govornog fenomena i razvijanje sposobnosti istraživačkog pristupa govoru općenito.; 3. Upoznavanje studenata s fonetskim istraživačkim metodama i razvijanje vještina primjene nekih od temeljnih, prvenstveno akustičkih, pristupa eksperimentalnom istraživanju govora.

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU8	IU9
x				x	x		

Popis literature:

1. Škarić, I. Hrvatski izgovor. Zagreb: Globus, 2007.; 2. Horga, D. i Liker, M. Artikulacijska fonetika. Zagreb: Ibis, 2016.; 3.Škarić, I. Fonetika hrvatskoga književnog jezika. U: Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika : nacrti za gramatiku / Stjepan Babić...[et al.]. Zagreb : Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 1991.; DOPUNSKA LITERATURA: 1. The Handbook of Phonetic Sciences / edited by W.Hardcastle, John Laver. Oxford ; Cambridge, Mass. : Blackwell Publishers , 1996.; 2. Malmberg, B.: Fonetika. Sarajevo : Svjetlost : Zavod za udžbenike , 1974.; 3. Laver, J.: The Gift of Speech : papers in the analysis of speech and voice. Edinburgh : Edinburgh University Press , 1991.; 4. Malmberg, B.: Manual of phonetics, 2nd ed. Amsterdam :

North-Holland Publishing Company , 1968.; 5. Crystal, D.: A dictionary of linguistics & phonetics. 5th ed. Blackwell Publishing , 2003.; 6. Jakobson, R.: Fonetika i fonologija. U: Lingvistika i poetika. Beograd : Nolit , 1966.

Opis načina izvršenja obveza: Pohađanje nastave. Kritički prikaz jednog članka iz suvremenog fonetskog časopisa. Usmeni ispit

Opis načina praćenja kvalitete nastave: anketa

Naziv predmeta:

Dijakronijska semantika

Oznaka predmeta: **PSL203**

Vrsta predmeta: **Izborni**

Ime i prezime nositelja: **Ida Raffaelli**

Ime i prezime izvođača: **Ida Raffaelli**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **8S**

Vrsta nastave:

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

Ovim se predmetom studente želi ponajprije upoznati s temeljnim teorijskim promišljanjima o odnosu sinkronije i dijakronije općenito s obzirom na različita lingvistička razdoblja i pravce te s temeljnim pojmovima i načelima dijakronijske semantike od predstrukturalizma (Bréal, Meillet), strukturalizma (Saussure, Jakobson) do kognitivne lingvistike (Geeraerts, Blank). Poseban će naglasak biti na suvremenijim pristupima dijakronijskoj semantici prema kojima se dijakronijskom analizom značenjskih struktura želi rasvijetliti odnos između strukturne stabilnosti leksičkih kategorija i njihova dinamičkoga ustroja, što omogućava definiranje i opis tipova značenjskih promjena kao i obrazaca jezičnoga ponašanja koji utječu na njihov ustroj kroz vremenski presjek. Time se naglašava da u značenjskim strukturama ne postoji čvrsta crta koja razgraničava sinkroniju od dijakronije, već se one promatraju kao jedinstveni strukturalni kontinuum. Takvim se modelom opisa otvara mogućnost cjelovitom uvidu u ustroj leksičkih kategorija na temelju čega bi trebalo odrediti dosege dijakronijske semantike u rekonstrukciji značenjskih, ali i konceptualnih struktura, tj. enciklopedijskih podataka. U okviru takova tumačenja dijakronijske semantike poseban će osvrt biti na opisu polisemije kao "sinkronijskog odraza dijakronijskih promjena" te načelima funkcioniranja leksičkih kategorija u odnosu na ostale lekseme (sinonimija, semantička polja, itd.) u dijakronijskom presjeku. Važnost je dijakronijske semantike u činjenici da njezini rezultati mogu upotpuniti i rasvijetliti neke sinkronijske vidove odnosa unutar jezičnoga sustava kao npr. u leksikologiji, frazeologiji, itd.

Ishodi učenja na razini predmeta:

1) Nabrojiti obilježja predstrukturalističkog, strukturalističkog i poststrukturalističkog pristupa tumačenju značenjskih promjena.; 2) Usporediti i raspraviti temeljna obilježja u pristupima značenjskim promjenama kroz tri jezikoslovna razdoblja.; 3) Objasniti i kritički vrednovati dijakronijsku semantiku kao jezikoslovnu disciplinu s obzirom na njezino mjesto spram drugih srodnih disciplina (npr. etimologija); 4) Usporediti sličnosti i razlike značenjskih promjena koje zahvaćaju srodne i nesrodne jezike.; 5) Kritički vrednovati temeljne metode dijakronijske semantike.

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
	X	X	X	X			

Popis literature:

Blank, A. i Koch, P. (1999). *Historical Semantics and Cognition*. Berlin, New York: Mouton de Gruyter.; Eckard, R. i dr. (2003). *Words in Time – Diachronic Semantics from Different Points of View*. Mouton de Gruyter.; Geeraerts, D. (1997). *Diachronic Prototype Semantics - A Contribution to Historical Lexicology*. Oxford: Clarendon Press.; Raffaelli, I. (2000). Neki vidovi kognitivne semantike u rekonstrukciji semantičkih struktura. *Suvremena lingvistika* 49-50, str. 125-142.; Raffaelli, I. (2009). *Značenje kroz vrijeme – Poglavlja iz dijakronijske semantike*. Zagreb. Disput; Raffaelli, I. (2012). The Conceptual Category of Light in Croatian: A diachronic perspective. In: *Cognitive Linguistics between Universality and Variation*. Brdar, Mario ; Raffaelli, Ida ; Žic Fuchs, Milena (eds.): Cambridge : Cambridge Scholar Press, str. 383-410.; Ullmann, S. (1983). *Semantics. An Introduction to the Science of Meaning*. Oxford: Basil Blackwell.

Opis načina izvršenja obveza: pohađanje nastave

Opis načina praćenja kvalitete nastave: anketa

Naziv predmeta:

Mentalna gramatika

Oznaka predmeta: **PSL234**

Vrsta predmeta: **Izborni**

Ime i prezime nositelja: **Anita Peti-Stantić**

Ime i prezime izvođača: **Anita Peti-Stantić**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **8S**

Vrsta nastave:

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

1. Pojam mentalne gramatike i njezina psiholingvistička realnost; 2. Promišljanjem kombinatornosti u jeziku i utvrđivanje pravila gramatičnosti, razlikovanje gramatičnosti od ovjerljivosti; 3. Upoznavanje s različitim teorijskim pristupima u okviru kojih se analizira informacijska struktura rečenice; 4. Utvrđivanje sastavnica informacijske strukture rečenice; 5. Upoznavanje sa suvremenim eksperimentalnim pristupima jezičnoj građi; 6. Ovladavanje metodama utvrđivanja sastavnica informacijske strukture rečenice (na primjerima hrvatskoga jezika); 7. Uspostavljanje sučelja fonoloških, morfosintaktičkih i semantičkih sastavnica u oblikovanju informacijske strukture rečenice u hrvatskom (na temelju eksperimentalnih primjera)

Ishodi učenja na razini predmeta:

1. Objasniti i kritički vrednovati različite pristupe mentalnoj gramatici i informacijskoj strukturi rečenice; 2. Primijeniti suvremene eksperimentalne psiholingvističke metode na istraživački problem vezan uz informacijsku strukturu.; 3. Procijeniti stupnjevitost podataka i/ili stupnjevitosti gramatičnosti rečeničnih struktura; 4. Integrirati znanja stečena u kolegijima iz semantike i morfosintakse s ciljem potpunijega opisa rečeničnoga ustrojstva; 5. Stručno i argumentirano sudjelovati u raspravama o suvremenim psiholingvističkim pristupima jeziku.

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
			x	X	x		x

Popis literature:

Osnovna: 1. Féry, Caroline i Ishihara Shinichiro (ur.) (2016) *The Oxford Handbook of Information Structure*. Oxford University Press. (odabrana poglavlja); 2. Jackendoff, Ray (2002, 2009) *Foundations of Language: Brain, Meaning, Grammar, Evolution*. Oxford University Press. (odabrana poglavlja); 3. Lambrecht, Knud (1994) *Information Structure and Sentence form. Topic, focus, and the mental representations of discourse referents*. Cambridge University Press.; 4. Selkirk, Elisabeth (2001) «The syntax-phonology interface.» *International Encyclopedia of the Social and Behavioral Sciences*, eds. N.J. Smelser and Paul B. Baltes, 15407-15412. Oxford: Pergamon.; 5. Wedgwood, Daniel (2005) *Shifting the Focus: From static structures to the*

dynamics of interpretation. Elsevier.; Dopunska: 1. Arnold, Jennifer E. «Marking salience: The similarity of topic and focus» (unpublished article); 2. Butler, Christopher S. (2005) «Focusing on focus: A comparison of Functional Grammar, Role and Reference Grammar and Systemic Functional Grammar.» *Language Sciences* 27 (2005) 585-618.; 3. Pereltsvaig, Asya (2004) «Topic and Focus as Linear Notions: Evidence from Italian and Russian.» *Lingua* 114 (2004). 324-344.

Opis načina izvršenja obveza: Pohadanje nastave. Psiholingvističko istraživanje i pisanje rada na temelju toga istraživanja (najmanje 16 stranica).

Opis načina praćenja kvalitete nastave: anketa

Naziv predmeta:

Psiholingvistika

Oznaka predmeta: **PSL236**

Vrsta predmeta: **Izborni**

Ime i prezime nositelja: **Vlasta Erdeljac**

Ime i prezime izvođača: **Vlasta Erdeljac**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **8S**

Vrsta nastave:

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

Temeljni okvir kolegija oblikuju različiti teorijski pristupi, modeli i metode psiholingvističkih istraživanja usredotočeni na mentalni leksikon kao ključnu metaforu suvremene psiholingvistike. Budući da se mentalni leksikon definira kao strukturirano spremište svih (fontetskih, fonoloških, morfoloških, sintaktičkih, semantičkih, pragmatičkih) podataka o riječima potrebnih za njihovu upotrebu u govorenju ili slušanju/razumijevanju, u kolegiju će biti riječi i o jedinicama pohranjenim u leksičkoj memoriji (reprezentacijama) i o procesima njihove mentalne obrade. Unutar kolegija raspravit će se: - izvori podataka o ustroju mentalnog leksikona (zdrava/patološka jezična upotreba; jezik odraslih/dječji jezik, odnos prvog i drugih /i stranih/ jezika, govorne pogreške), - povezanost strukture mentalnog leksikona i različitih modaliteta i medija u kojima se jezik ostvaruje (jezična proizvodnja nasuprot jezičnoj percepciji, vizualna nasuprot akustičkoj riječi, izolirana riječ nasuprot riječi u povezanom govoru), - utjecaj općih parametara leksičke obrade na procese produkcije i percepcije jezika – frekventnost riječi u upotrebi, kontekst, trajanje, glasovni/fonemski oblik i semantička obilježja riječi. Prikazat će se empirijska istraživanja hrvatskoga jezika čiji će rezultati biti smješteni u kontekst relevantnih psiholingvističkih teorija i modela mentalnog leksikona.

Ishodi učenja na razini predmeta:

- demonstrirati sustavno razumijevanje temeljnih pojmova, modela i teorija interdisciplinarnog psiholingvističkog područja: - ovladati istraživačkim vještinama i metodama psiholingvistike; - objasniti i kritički vrednovati rezultate istraživačkih radova u

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
	x			x	x	x	X

Popis literature:

Warren, P. (2013) *Introducing Psycholinguistics*; Cambridge University Press; Erdeljac, V. (2009) *Mentalni leksikon: modeli i činjenice*, Ibis, d.o.o. Zagreb; Harley, T. A. (2001) *The psychology of language; From data to theory*, Psychology Press Ltd, N. Y. (odabrana poglavlja); Aitchison, J. (1994) *Words in the mind: an introduction to the mental lexicon*, Blackwell; Erdeljac, V. (1997) *Prepoznavanje riječi, SOL/ Ibis, Zagreb (odabrana poglavlja); Aitchison, J.*

(2003) *A glossary of language and mind*, Edinburgh, University Press.; Erdeljac, V., M. Lakuš
(2012) Utjecaj disleksije na uspjeh učenika 3. razreda u nastavnim predmetima hrvatski jezik i matematika, *Govor / Speech*, 29 (2), 97-119.; Erdeljac Vlasta (2011) Vrijednost jezičnih/govornih pogrešaka u istraživanjima jezika: psiholingvistički pristup, U: Vera Vasić (ur/ed) *Jezik u upotrebi / language in use*, Zbornik *Primenjena lingvistika u čast Ranku Bugarskom / Applied linguistics in honour of Ranko Bugarski*, Društvo za primenjenu lingvistiku Srbije, Novi Sad, 281-294.; Erdeljac, V., M. Sekulić (2008) Syntactic- Semantic Relationships in the Mental Lexicon of Aphasic Patients, *Clinical Linguistics & Phonetics*, 22 (10-11): 795-603. Informa Healthcare

Opis načina izvršenja obveza: pohađanje nastave, diskusija, seminarski rad

Opis načina praćenja kvalitete nastave: anketa polaznika

Naziv predmeta:

Sociolingvistika

Oznaka predmeta: **PSL220**

Vrsta predmeta: **Izborni**

Ime i prezime nositelja: **Aleksandra Ščukanec**

Ime i prezime izvođača: **Aleksandra Ščukanec**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **8S**

Vrsta nastave: **Predavanje**

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

1. Sociolinguistics as a branch of linguistics. The fiction of homogeneity versus language stratification and its varieties. Langue and parole, competence and performance versus communicative competence. Speakers's repertoire within speech community.; 2. Regional (rural) and urban dialectology. Horizontal and vertical view of language. Social class, age, and gender as extra-linguistic element in the explanation of language varieties and free variants.; 3. Language as a component of ethnicity. Substratum effect. Hypercorrection as a result of social pressure. African American Vernacular English and its origin. Is there a connection between race and language? Matched- guise experiments results.; 4. Language and gender. Grammatical and natural gender in languages (English, French, Croatian). Difference between male and female use of language. Language taboo for women. Women's language use in 'primitive' societies. Accounting for differences between women's and men's language. Activities to change the present usage.; 5. Language varieties in context. Linguistic communities verbal repertoire. Registers. Style as a continuum. Slang. Elicitation of normal, informal speech.; 6. Address reciprocal, non-reciprocal . Polite and familiar V/T. Address in some Asian languages. Power and solidarity.; 7. Diglossia and monolingualism(Ch. Ferguson). Diglossia and bilingualism.(J. Fishman). H (high) and L (low). varieties. Code switching. Language switching in multilingual communities.Identities.; 8. Revision . Assignments presentations.; 9. Conversation analysis as structured, non random, sequences of utterances. Cooperative principle (Grice) and forcing utterance interpretation. Direct and indirect speech acts. Intercultural misunderstandings. Interethnic communication differences. Men and women in conversation.; 10. Nation states, monolingualism and multilingualism. Individual and social bilingualism.; Minority languages in nation states. Welsh and Scots Gaelic. 'Melting pot' in USA; bilingualism and 'English Only'; 11. Standardization. E. Haugen's model. Status planning and corpus planning (H.Kloss) Standardization of English. Samuel Johnson and his dictionary. Standardization of Croatian and Norwegian (Bokmal and Nynorsk); 12. Language and Geography. Traditional dialectology. NORM. The spread of innovations. The loss of /r/ in English. Dialect levelling. Koineization.Dialects in USA. Innovations across language barriers: Sprachbund, Balkanisms.; 13. Languages in Contact. Lingua franca. Simplification and reduction of language in pidgins. Portuguese as the basic structure of pidgins? Creole. Structural similarities in Creoles.; 14. Sociolinguistics and 'new social sensibilities' . Intentional efforts to change language and language behaviour towards women and minorities. Language discrimination, racism and sexism. 'Political correctness'.

Ishodi učenja na razini predmeta:

Nakon odslušanog kolegija Sociolingvistika studenti će moći: 1) prepoznati razlike između formalne lingvistike 20. stoljeća, sljedbenika de Saussurea i Chomskog, te sociolingvistike, sljedbenika Labova i drugih, kao reakciju na koncipiranje jezika kao homogenog sustava.; 2) povezati jezične varijante (inačice) s društvenim grupama (klasa, rod, etnicitet itd.) kao obilježje društvenog identiteta članova tih grupa.; 3) opisati jezične varijante s pomoću intervjua, anketa i razgovora s odabranim informantima i identificirati njihovu učestalost u različitim situacijama (Labov, Trudgill i dr.); 4) zaključiti kako kretanja u sociolingvističkim istraživanjima idu od pretežno lingvističkog esencijalizma 1960-ih godina prema većem udjelu antropologije, sociologije i konstrukcionizma (Blommaert, Coupland itd.); 5) prepoznati da jezik i njegove varijante ne samo da odražavaju društvenu strukturu već da je konstruiraju.; 6) osvijestiti činjenicu da društvena višejezičnost nije iznimka u govornim zajednicama.; 7) prepoznati da sociolingvisti pokazuju kritičan stav prema dominantnoj ideologiji, koja standardni jezik postavlja iznad ostalih varijeteta, a tako i njegove govornike, što doprinosi društvenoj nejednakosti. (Labov, Bourdieu i dr.)

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
x	x			x	X		

Popis literature:

OSNOVNA LITERATURA: Dalibor Brozović, Standardni jezik, Zagreb, 1970.; Radoslav Katičić, Jezikoslovni ogledi, Zagreb, 1971.; Richard Hudson, Sociolinguistics, Cambridge University Press (2. izd.) , 1996.; Ronald Wardaugh i Janet M. Fuller, An Introduction to Sociolinguistics, Blackwell (VII. izd.), 2015.; Peter Trudgill, Sociolinguistics, Language and Society, Penguin (IV. izd.), 2000.; Suzanne Romaine, An Introduction to Sociolinguistics, Oxford University Press (II. izd.), 2000.; DOPUNSKA LITERATURA: Gaetano Berutto, Fondamenti di sociolinguistica, Bari, 2000.; Bernard Spolski, Sociolinguistics, Oxford University Press, 1998.; Dell Hymes, Foundations in Sociolinguistics, An Anthropological Approach, 1997.; William Downes, Language and Society, Cambridge University Press, 1998.; Florian Coulmas, A Handbook of Sociolinguistics, Blackwell, 2000.; Jan Blommaert, Discourse, Cambridge University Press, 2005.; Nikolas Coupland, Sociolinguistics: Theoretical Debates. Cambridge University Press, 2016.

Opis načina izvršenja obveza: pohađanje nastave

Opis načina praćenja kvalitete nastave: anketa

Naziv predmeta:

Leksikologija

Oznaka predmeta: **PSL211**

Vrsta predmeta: **Izborni**

Ime i prezime nositelja: **Maslina Ljubičić**

Ime i prezime izvođača: **Maslina Ljubičić**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **8S**

Vrsta nastave:

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

1. Temeljne odrednice leksikologije.; 2. Otvorenost leksičkoga sustava: inovacije u leksiku.; 3. Postupci gramatikalizacije i leksikalizacije.; 4. Leksikalizacija preobrazbom kao rubnim tvorbenim načinom.; 5. Važnost jezičnoga posredovanja u leksičkome posuđivanju: neposredna i daleka etimologije.; 6. Povratne posuđenice, alotropi i pseudoposuđenice.; 7. Etimološki lažni parovi i leksička konvergencija semantičkim posuđivanjem.; 8. Nastanak novih leksičkih jedinica deonomastičkim postupcima.

Ishodi učenja na razini predmeta:

1. Integrirati temeljne odrednice leksikologije u širi jezikoslovni kontekst.; 2. Utvrditi pravilnosti postupka leksikalizacije.; 3. Procijeniti važnost jezičnoga posredovanja u leksičkome posuđivanju.; 4. Kritički vrednovati leksičke pojave koje doprinose leksičkoj konvergenciji europskih jezika.; 5. Usporediti i raspraviti obilježja pseudoposuđenica.; 6. Analizirati i kritički vrednovati vrlo žive deonomastičke postupke kojima nastaju nove leksičke jedinice.

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
				X	X	X	X

Popis literature:

Obvezatna literatura: 1. Asher, R. E. / Simpson, J. M. Y. (ur.), The encyclopaedia of language and linguistics, I-X, Oxford, Pergamon Press, 1994.; 2. Muljačić, Ž., "Tri težišta u proučavanju elemenata 'stranog' porijekla", Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, 23-24 (1997-98), 265-280.; 3. Tafra, B., Od riječi do rječnika, Zagreb, Školska knjiga, 2005.; 4. Trask, R. L., Temeljni lingvistički pojmovi, prev. B. Perak, Zagreb, Školska knjiga, 2005. (izvornik: Key concepts in Language and Linguistics, London, Routledge, 1999.); Jedna od knjiga o leksikologiji pojedinoga jezika, npr.: 1. Cruse, D. A.; Hundsnurscher, F.; Lutzeier, P. R., Lexikologie. Lexicology. Ein internationales Handbuch zur Natur und Struktur von Wörtern und Wortschätzen, Teilbd. 1 (Handbuch zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft; 21.1), Berlin/New York, de Gruyter, 2002.; 2. Ježek, E., lessico. Classi di parole, strutture, combinazioni, Bologna, Il Mulino, 2005.; 3. Lipka, L., An outline of English lexicology. Lexical structure, word semantics and word-formation, Tübingen, Niemeyer, 1990.; 4. Picoche, J., Précis de lexicologie française, Paris,

Nathan, 1977.; 5. Schippan, T., Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache, Tübingen, Niemeyer 1992.; Dopunska literatura: 1. Bratanić, M., "Leksikologija i leksikografija", Filologija, 22-23, 1994, 235-244.; 2. Crystal, D., The Cambridge Encyclopaedia of Language, Cambridge University Press, 1987.; 3. Halliday, M. A. K. i dr., Lexicology and corpus linguistics: an introduction, London, Continuum, 2004.; 4. Ljubičić, M., Posuđenice i lažni parovi. Hrvatski, talijanski i jezično posredovanje, Zagreb, FF-press, 2011.; 5. Muhvić-Dimanovski, V., Neologizmi. Problemi teorije i primjene, Zagreb, Filozofski fakultet, Zavod za lingvistiku, 2005.; 6. Samardžija, M., Nekoć i nedavno: odabrane teme iz leksikologije i novije povijesti hrvatskoga standardnoga jezika, Rijeka, Izdavački centar Rijeka, 2002.; 7. Simeon, R., Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva, I-II, Zagreb, Matica hrvatska, 1969.; 8. Tafra, B., "Povijesna načela normiranja leksika", u: Norme i normiranje hrvatskog standardnoga jezika, priredio M. Samardžija, Zagreb, Matica hrvatska, 1999, 260-281.; 9. Turk, M., Jezično kalkiranje u teoriji i praksi. Prilog lingvističici jezičnih dodira, Zagreb/Rijeka, Hrvatska sveučilišna naklada/Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2013.

Opis načina izvršenja obveza: pohađanje nastave, uključujući sudjelovanje u raspravi o pojedinim dijelovima gradiva

Opis načina praćenja kvalitete nastave: anketa

Naziv predmeta:

Tradicionalna sintaksa

Oznaka predmeta: **PSL131**

Vrsta predmeta: **Obavezni**

Ime i prezime nositelja: **Irena Zovko Dinković**

Ime i prezime izvođača: **Irena Zovko Dinković**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **2P +2S**

Vrsta nastave: **Predavanje, konzultacije, individualna nastava**

Broj ECTS bodova: **2**

Sadržaj predmeta po temama:

Teorija i metodologija strukturalističke sintakse; Sintaksa i vrste riječi; Ustrojstvo imenskih spojeva riječi; Ustrojstvo jednostavne rečenice; Sintaksa složenih struktura; Kongruencija i rekcija

Ishodi učenja na razini predmeta:

1. nabrojiti značajke tradicionalnog (strukturalističkog) pristupa analizi rečenice; 2. izdvojiti i prikazati temeljna obilježja linearnoga ustrojavanja struktura; 3. objasniti temeljne pojmove tradicionalne sintakse; 4. kritički vrednovati pojedine metode sintaktičkoga opisa; 5. primijeniti metode sintaktičkoga opisa na vlastitom istraživanju

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
x	x		x				

Popis literature:

Belaj, Branimir i Goran Tanacković Faletar, Kognitivna gramatika hrvatskoga jezika. Knjiga prva. Imenska sintagma i sintaksa padeža, Disput, Zagreb 2014. ; Bondarko, Aleksandr Vladimirovič, Grammatičeskaja kategorija i kontekst, Leningrad 1971.; De Saussure, Ferdinand, Tečaj opće lingvistike. Uvod i komentar Tullio de Mauro. Prijevod s francuskoga i talijanskoga Vojmir Vinja. Predgovor hrvatskom izdanju August Kovačec, ArTresor naklada i IHJJ, Zagreb 2000.; Engel, Ulrich, Syntax der deutschen Gegenwartssprache, Berlin 1977.; Fillmore, J. Charles, The case for case. Universals in linguistic theory, Holt, Rinehart and Winston, New York 1968, str. 1-88.; Jakobson, Roman, O jeziku, s engleskog preveo Damjan Lalović, Disput, Zagreb 2008.; Katičić, Radoslav, Jezikoslovni ogledi, Školska knjiga, Zagreb 1971.; Katičić, Radoslav, Sintaksa hrvatskoga književnog jezika. Nacrt za gramatiku, HAZU i Globus, Zagreb 1986, 21991.; Kovačević, Miloš, Uzročno semantičko polje, Svjetlost, Sarajevo 1988.; Langacker, Ronald Wayne, Foundations of Cognitive Grammar, Vol. 1. Theoretical Prerequisites, Stanford University Press, Stanford 1987.; Maretić, Tomo, Gramatika (i stilistika) hrvatskoga ili srpskoga književnog jezika, Zagreb 1899, 21931, 31963.; Palić, Ismail, Dativ u bosanskome jeziku, Naučna biblioteka „Slovo“, knjiga 3, Sarajevo 2010.; Piper, Predrag, Jezik i prostor, Biblioteka XX vek, Beograd 1997.; Pranjković, Ivo, Hrvatska skladnja. Rasprave iz sintakse hrvatskoga standardnog jezika, Hrvatska

sveučilišna naklada, Zagreb 1993. Pranjković, Ivo, Druga hrvatska skladnja. Sintaktičke rasprave, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb 2001.; Pranjković, Ivo, Gramatička značenja, Matica hrvatska 2013, Zagreb.; Řehák, Vladimír, „Sintaktička klasifikacija riječi u hrvatskom jeziku“, Suvremena lingvistika, 5-6, Zagreb 1972, str. 43-48.; Rešetar, Milan, Der štokavische Dialekt, Kaiserliche Akademie der Wissenschaften, Wien 1907.; Silić, Josip, Od rečenice do teksta (Teoretsko-metodološke pretpostavke nadrečeničnog jedinstva), Sveučilišna naklada Liber, Zagreb 1984.; Silić, Josip i Ivo Pranjković, Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta, Školska knjiga, Zagreb, 2005.; Simeon, Rikard, Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva, I-II, Matica hrvatska, Zagreb 1969.; Tenière, Lucien, Elements de syntaxe structurale, Klincksiek, Paris, 1959.; Testelec, Jakov Georgievič, Vvedenie v obščij sintaksis, Moskva 2001.; Wierzbicka, Anna, The Semantics of Grammar, John Benjamins, Amsterdam – Philadelphia 1988.; Zemskaia, Elena Andreevna, Margarita Vasiljevna Kitajgorodskaja i Evgenij Nikolaevič Širjaev, Russkaja razgovornaja reč'. Obščie voprosy. Slovoobrazovanie. Sintaksis, Nauka, Moskva 1981.

Opis načina izvršenja obveza: pohađanje nastave, pismeni zadaci, usmeni ispit

Opis načina praćenja kvalitete nastave: anketa

Naziv predmeta:

Retorika znanosti

Oznaka predmeta: **PSL221**

Vrsta predmeta: **Obavezni**

Ime i prezime nositelja: **Gordana Varošaneć-Škarić**

Ime i prezime izvođača: **Gordana Varošaneć-Škarić**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **8S**

Vrsta nastave: **Predavanje**

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

Suvremeno određenje retorike kao discipline; Uvod u retoriku znanosti (povijesni okvir); Retorička publika; Retoričke strategije; Retoričke osobine znanstveno-istraživačkoga postupka; Probabilnost znanstvene istine; Postmodernističke značajke retorike znanosti; Modeli argumentacije

Ishodi učenja na razini predmeta:

1) Kritički vrednovati znanstvene teorije dijakronijski i sinkronijski; 2) Razlikovati stupnjeve probabiliteta u odnosu na glavnu tvrdnju znanstvenoga rada; 3) Kreirati istraživački postupak s obzirom na temu istraživanja; 4) Analizirati i interpretirati znanstveni diskurs prema različitim usvojenim retoričkim modelima dokazivanja; 5) Razviti kritičko mišljenje s obzirom na vrste dokazivanja; 6) Argumentirati rezultate istraživanja na ispravan način s obzirom na uzorak i probleme istraživanja; 7) Samostalno pismeno oblikovati vlastiti istraživački rad i govorno ga prilagoditi prema publici; 8) Stručno argumentirati vlastita znanstvena istraživanja

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
	x			x		x	X

Popis literature:

Varošaneć-Škarić, G. (2017). The Scientific Rhetoric of Nikola Tesla // New Insights into Rhetoric and Argumentation / Runjić-Stoilova, Anita ; Varošaneć-Škarić, Gordana (ur.); Split : Faculty of Humanities and Social Sciences, 210-238.; Gross, A. G. (1990). The Rhetoric of Science. Cambridge, Massachusetts, London: Harvard University Press.; Husserl, E. (1990, prvo izdanje 1954). Kriza europskih znanosti i transcendentna fenomenologija. Zagreb: Globus.; Husserl, E. (2005). Logička istraživanja I-III. Zagreb: Naklada Breza.; Krips, H., Mcguire, J. E. i Melia, T. (urednici), (1995). Science, Reason, and Rhetoric. Pittsburgh, Konstanz: University of Pittsburgh / Universitätsverlag Konstanz.; Perelman, Ch. i Olbrechts-Tyteca, L. (2000, originalno na francuskom 1958). The New Rhetoric: A Treatise on Argument. Notre Dame: University of Notre Dame Press.; Škarić, I. (2011). Argumentacija. Zagreb: Nakladni zavod Globus.; Tesla, N. (1919). „The Moon's Rotation“, Electrical Experimenter, April 1919 <http://www.teslauniverse.com/pdf/articles/19190400-01.pdf>; Toulmin, S. E. (2003, prvo

izdanje 1958). The Uses of Argument. Cambridge University Press.; Aristotel. (1989). Retorika. Zagreb: Naprijed.; Aristotel. Organon (Topika, Dijalektika, Retorika).; van Eemeren, F. H., Grootendorst, R. i Snoeck Henkemans, F. (1996). Fundamentals of Argumentation Theory. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Pub.; Gadamer, H. G. (2003). Truth and Method. New York: Continuum.; Habermas, J. (2006). Budućnost ljudske prirode. Vjerovanje i znanje. Zagreb: Naklada Breza.; Heidegger, M. (1996). Kraj filozofije i zadaća mišljenja. Zagreb: Naklada Naprijed.; Kvintilijan, M. F. (1985). Obrazovanje govornika. Sarajevo: Veselin Masleša.; Nelson, J. S., Megill, A., MacCloskey, D. N. (urednici), (1987). The Rhetoric of the Human Sciences: Language and Argument in Scholarship and Public Affairs. London, Madison: The University of Wisconsin Press.; Tindale, Ch. W. (1999). Acts of Arguing. State University of New York Press.; Toulmin, S. (2001). Return to Reason. Cambridge, Massachusetts, London: harvard University Press.; Tesla, N. (1919). „My Inventions“, Electrical Experimenter, February-June and October 1919 <http://www.tfcbooks.com/tesla/1919-00-00.htm>

Opis načina izvršenja obveza: pohađanje nastave usmeno obrazlaganje zadane znanstvene teorije iz različitih područja

Opis načina praćenja kvalitete nastave: anketa

Naziv predmeta:

Suvremene fonološke teorije

Oznaka predmeta: **PSL222**

Vrsta predmeta: **Izborni**

Ime i prezime nositelja: **Višnja Josipović Smojver**

Ime i prezime izvođača: **Višnja Josipović Smojver**

Jezik izvođenja: **hrvatski, engleski (seminari)**

Broj sati nastave: **8S**

Vrsta nastave: **Predavanje**

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

1. Pregled razvoja fonološke misli; 2. Strukturalizam u fonologiji; 3. Generativna fonologija: pregled; 4. Derivacijska fonologija (linearna i nelinearna); 5. Nederivacijska fonologija: optimalnosna teorija; 6. Teorije i modeli unutar geometrije fonoloških obilježja; 7. Suprasegmentna fonologija; 8. Inačice optimalnosne teorije: novi uvidi i izazovi

Ishodi učenja na razini predmeta:

1. Unutar odgovarajućeg teorijskog okvira usporediti utjecajnije modele i argumentirano odabrati onaj koji je za područje studentova najužeg interesa najprikladniji.; 2. Pokazati kako korištenje suvremenih fonoloških pristupa pri opisu i analizi promatranih izgovornih pojava omogućava uvide u univerzalne fonološke zakonitosti, primjenjive i na druge jezike.; 3. Usporediti izgovorne pojave različitih jezika i ukazati na univerzalne fonološke zakonitosti koje leže u pozadini površinske fonetske varijabilnosti izgovora i međusobne različitosti jezika.; 4. Napisati vlastiti rad u kojemu će jasno iznijeti svoju analizu neke izgovorne pojave promatranog jezika u okviru nekoga suvremenog teorijskog pristupa.

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
x	x			x	x		

Popis literature:

Gussenhoven, C. i H. Jakobs (2005). Understanding Phonology. London: Arnold.; Gussman, E. (2002). Phonology: Analysis and Theory. Cambridge: Cambridge University Press.; Josipović Smojver, V. (u tisku). Suvremene fonološke teorije. Ibis grafika.; Kager, R. (1999). Optimality Theory. Cambridge: Cambridge University Press.; McCarthy, J. J.(2002). A Thematic Guide to Optimality Theory. Cambridge: Cambridge University Press.; McCarthy (2008). Doing Optimality Theory: Applying Theory to Data. Blackwell.; i dopunska literatura ovisno o individualnom interesu i usmjerenju pojedinog doktoranda; uključuje i radove u lingvističkim časopisima i internetskim arhivima.

Opis načina izvršenja obveza: usmeni ispit; za anglističke seminariste seminarski rad o temi po dogovoru

Opis načina praćenja kvalitete nastave: anketa

Naziv predmeta:

Analiza diskursa

Oznaka predmeta: **PSL125**

Vrsta predmeta: **Obavezni**

Ime i prezime nositelja: **Kristian Novak**

Ime i prezime izvođača: **Kristian Novak**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **4P + 4S**

Vrsta nastave: **Predavanje**

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

1. Tekstna lingvistika: povijest, funkcija, upotrebe i svrhe tekstova; 2. Tekstne vrste: njihova proizvodnja i obrade kod primatelja; 3. Konstitutivni principi teksta; 4. Primjene analiza na konkretne tekstove; 5. Povijesni pregled, pojmovi i teme unutar analiza diskursa; 6. Krićka analiza diskursa; 7. Povijesni pristup diskursu; 8. Primjene analiza na konkretne korpuse

Ishodi ućenja na razini predmeta:

1. Nabrojiti i objasniti osnovne teorijske pravce i pristupe u tekstnoj lingvistici i analizama diskursa
2. Analizirati i interpretirati verbalne tekstove prema usvojenim teorijskim okvirima
3. Procijeniti adekvatnost metoda prema različitim tekstnim vrstama i tipovima diskursa
4. Usporediti metode analiza i interpretacija u odnosu prema različitim tekstnim vrstama i diskursima
5. Zaključiti o prikladnosti i primijeniti prikladne analitićke instrumentarije na odabranu građu
6. Krićki vrednovati znanstvene tekstove iz područja analiza diskursa i tekstne lingvistike
7. Integrirati i kombinirati pristupe razvijene unutar analiza diskursa s drugim srodnim pristupima u širem lingvistićkom kontekstu
8. Stručno argumentirati u znanstvenim raspravama o tekstnoj lingvistici i analizama diskursa

Ishodi ućenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
x	x		X	x			

Popis literature:

Obavezna: Beaugrande, R. de / Dressler, D. W. (2010): Uvod u lingvistiku teksta. Zagreb: Disput.; Fairclough, N. (1995): Critical Discourse Analysis. London: Longman.; Foucault, M. (1994): Poredak diskursa. U: M. Foucault, Znanje i moć. Zagreb: Globus.; Schrodt, R. (2007): Tekstna

lingvistika. U: Uvod u lingvistiku, II. prošireno izdanje, priredila Z. Glovacki-Bernardi. Zagreb: Školska knjiga, str. 263-277.; Searle, J. (1969): *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge University Press.; van Dijk, T. A. (2006): *Ideologija*. Zagreb: Golden marketing.; Wodak, R., Meyer, M. (ur.) (2001/2009): *Methods of Critical Discourse Analysis*. London: Sage Publications.; Izborna: Bourdieu, P. (1992): *Što znači govoriti*. Zagreb: Naprijed.; Brown, G., Yule, G. (1983): *Discourse Analysis*. London: C.U.P.; Fairclough, N. (2001): *Language and Power*. London: Longman.; Fairclough, N. (2002): *Discourse and Social Change*. Polity Press.; Glovacki-Bernardi, Z. (2004): *O tekstu*, 2. izd. Zagreb: Školska knjiga.; Grimes, J. (ur.) (1978): *Papers on Discourse*. Arlington: S.I.L.; Macdonnell, D. (1986): *Theories of Discourse*. Oxford: Blackwell.; Mills, S. (2002): *Discourse*. Routledge.; Renkema, J. (1993): *Discourse Studies: An Introductory Textbook*. Amsterdam: Benjamins.; Schiffrin, D. (1994): *Approaches to Discourse*. Blackwell Publishing.; van Dijk, T. A. (ur.) (1985): *Handbook of Discourse Analysis*, 1-4. London: Academic Press.; van Dijk, T. A. (ur.) (1997): *Discourse Studies*, 1-2, Sage, London – Thousand Oaks – New Delhi.; van Dijk, T. A. (2009): *Society and Discourse*. C.U.P.; van Leeuwen, Th. (2008): *Discourse and Practice*. Oxford University Press.; Velčić, M. (1987): *Uvod u lingvistiku teksta*. Zagreb: Školska knjiga.; Izbor studija i članaka ovisno o pojedinoj temi i specifičnim interesima studenata.

Opis načina izvršenja obveza: Pohađanje nastave, sudjelovanje na seminarima, usmeni ispit

Opis načina praćenja kvalitete nastave: anketa

Naziv predmeta:

Poredbenopovijesna gramatika baltoslavenskih jezika

Oznaka predmeta: **PSL216**

Vrsta predmeta: **Izborni**

Ime i prezime nositelja: **Ranko Matasović**

Ime i prezime izvođača: **Ranko Matasović**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **8S**

Vrsta nastave: **Predavanje**

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

1. Podjela baltoslavenskih jezika; 2. Argumenti za baltoslavensku hipotezu; 3. Genetska podjela slavenskih jezika; 4. Problem južnoslavenskoga i srednjojužnoslavenskoga jedinstva; 5. Rekonstrukcija praslavenskog fonološkog sustava; 6. Rekonstrukcija baltoslavenske i praslavenske akcentuacije; 7. Odabrana poglavlja iz praslavenske imenske morfologije; 8. Odabrana poglavlja iz praslavenske glagolske morfologije

Ishodi učenja na razini predmeta:

1. Analizirati i interpretirati jezičnu građu baltoslavenskih jezika prema usvojenoj metodi poredbenopovijesne lingvistike; 2. Protumačiti genetsku podjelu baltoslavenskih jezika prema precizno razrađenoj metodi zajedničkih inovacija; 3. Kritički vrednovati jezikoslovnu literaturu iz područja baltoslavenske poredbene lingvistike

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
			x	x	x		x

Popis literature:

Ranko Matasović, Poredbenopovijesna gramatika hrvatskoga jezika, Matica hrvatska, Zagreb 2008.; Milan Mihaljević, Slavenska poredbena gramatika, 1. dio, Školska knjiga, Zagreb 2002.

Opis načina izvršenja obveza: Pohađanje nastave

Opis načina praćenja kvalitete nastave:

Naziv predmeta:

Terminološki izazovi u znanstvenim istraživanjima

Oznaka predmeta: **PSL225**

Vrsta predmeta: **Izborni**

Ime i prezime nositelja: **Bernardina Petrović**

Ime i prezime izvođača: **Bernardina Petrović**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **8S**

Vrsta nastave:

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

Nastava će se održati u dvjema sesijama, svaka sesija obaseže dvije teme u trajanju dva sata:

1. sesija (trajanje: 4 sata): Terminološki, terminografski, prijevodni i institucijski aspekti stručnoga nazivlja: 1. predavanje (trajanje: 2 sata): Temeljna polazišta terminološkim, terminografskim, prijevodnim i institucijskim aspektima stručnoga nazivlja, 2. radionica (trajanje: 2 sata): Od pojma do naziva

2. sesija (trajanje: 4 sata): Izlaganje rezultata samostalnoga istraživanja na znanstvenome kolokviju u okviru kolegija: 1. znanstveni kolokvij 1 (trajanje: 2 sata): Terminološki pristup odabranim nazivima u istraživanju teme doktorskoga rada, 2. znanstveni kolokvij 2 (trajanje: 2 sata): Terminografski pristup odabranim nazivima u istraživanju teme doktorskoga rada

Ishodi učenja na razini predmeta:

1. kritički vrednovati terminološke, terminografske, prijevodne i institucijske aspekte stručnoga nazivlja
2. propitati primjenjivost recentnih terminoloških teorijskih i metodoloških pristupa u znanstvenoj literaturi
3. ocijeniti odabir stručnoga nazivlja u znanstvenoj literaturi
4. procijeniti prikladnost prijevodnih rješenja u znanstvenoj literaturi
5. samostalno oblikovati odgovarajuća terminološka rješenja u vlastitome znanstveno-istraživačkome radu
6. odabrati primjeren terminografski pristup u vlastitome znanstveno-istraživačkome radu
7. stručno argumentirati odabir stručnoga nazivlja u vlastitome znanstveno-istraživačkome radu

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
		X	X	X	X	X	X

Popis literature:

Napomena uz odabir bibliografskih jedinica:

Kako je kolegij usmjerenim praktičnim terminološkim, terminografskim i prijevodnim aspektima stručnoga nazivlja, pod obveznom se i preporučenom literaturom navodi devet odabranih monografija (četiri obvezne bibliografske jedinice i pet preporučenih). Polaznike će se kolegija uputiti na dodatnu literaturu u skladu s temom doktorskoga rada.

1. Obvezna literatura

Cabré, Maria Teresa. 1999. Terminology : Theory, methods and applications, Amsterdam – Philadelphia : John Benjamins.

Faber, Pamela (ur.). 2012. A Cognitive Linguistics View of Terminology and Specialized Language, Berlin – Boston : De Gruyter Mouton.

Sager, Juan Carlos. 1990. A Practical Course in Terminology Processing. Amsterdam – Philadelphia : John Benjamins. [2nd edn. 1997].

Temmerman, Rita. 2000. Towards New Ways of Terminology Description : The sociocognitive approach, John Benjamins,

2. Preporučena literatura

Brenes, Patricia. 2017. Terminology for Beginners, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://inmyownterms.com/wp-content/uploads/2017/06/TERMINOLOGY-eBOOK.pdf.

Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica. 2012. Hrvatski terminološki priručnik, Zagreb : Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Pavel, Silvia; Nolet, Diane. 2002. Handbook of Terminology, Ottawa : Terminology and Standardization, Translation Bureau.

Smjernice za terminološke politike. Oblikovanje i provedba terminološke politike u jezičnim zajednicama [prev. Lana Hudeček i Luka Vukojević], 2005. Zagreb : Infoterm.

Od Šuleka do Schengena : Terminološki, terminografski i prijevodni aspekti jezika struke [ur. Maja Bratanić, Ivana Brač Boris Pritchard]

Opis načina izvršenja obveza: Pohađanje nastave, elaborat rezultata samostalnoga istraživanja, izlaganje rezultata samostalnoga istraživanja

Opis načina praćenja kvalitete nastave: anketa

Naziv predmeta:

Genetsko-tipološka lingvistika

Oznaka predmeta: **PSL206**

Vrsta predmeta: **Obavezni**

Ime i prezime nositelja: **Ranko Matasović**

Ime i prezime izvođača: **Ranko Matasović**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **4P+4S**

Vrsta nastave: **Predavanje**

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

1. Kako se jezici mogu razlikovati, a u čemu su svi jednaki?; 2. Tipovi jezične raznolikosti; 3. Grane poredbene lingvistike; 4. Genetska lingvistika: dokaz jezične srodnosti; 5. Tipološka lingvistika: definicija jezičnog tipa. Problem univerzalne definicije jezičnih obilježja.; 6. Pojam jezičnih univerzalija. Vrste univerzalija. Implikacijske univerzalije.; 7. Arealna lingvistika: razine jezičnih kontakata; 8. Makroaree i obilježja koja ih definiraju; 9. Primjeri arealne distribucije jezičnih obilježja prema WALS-u.; 10. Genetska i arealna stabilnost jezičnih obilježja.

Ishodi učenja na razini predmeta:

1. Nabrojiti obilježja genetske, arealne i tipološke lingvistike.; 2. Objasniti i kritički vrednovati metodologiju poredbene lingvistike u usporedbi s metodologijama ostalih jezikoslovnih disciplina.; 3. Usporediti sličnosti i razlike među jezicima s obzirom podrijetlo tih sličnosti i razlika (zajedničko postanje, jezični dodiri, tipološke univerzalije).; 4. Kritički vrednovati metodologiju razvrstavanja jezika u skupine (jezične porodice, jezične aree i tipove)

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
x	x		X	x			x

Popis literature:

Ranko Matasović, Uvod u poredbenu lingvistiku, Matica hrvatska, Zagreb 2001.; Martin Haspelmath et alii (ur.) The World Atlas of Language Structures, Oxford University Press, Oxford 2005. (također na <http://wals.info>).

Opis načina izvršenja obveza: Pohađanje nastave i pismeni ispit sa zadacima objektivnog tipa.

Opis načina praćenja kvalitete nastave:

Naziv predmeta:

Poredbena sintaksa

Oznaka predmeta: **PSL207**

Vrsta predmeta: **izborni**

Ime i prezime nositelja: **Dražen Varga**

Ime i prezime izvođača: **Dražen Varga**

Jezik izvođenja: **hrvatski**

Broj sati nastave: **8S**

Vrsta nastave: **Predavanje**

Broj ECTS bodova: **4**

Sadržaj predmeta po temama:

- 1) Opravdanost poredbenog pristupa u sintaktičkim istraživanjima; temeljni pojmovi.
- 2) Teorijski pristupi i odabir primjerenog modela istraživanja.
- 2) Relevantnost i odabir parametara modela.
- 3) Odabir korpusa, paralelnih tekstova.
- 4) Konkretno istraživanje korpusa; usporedbe i sučeljavanje učenog.
- 5) Evaluacija rezultata i zacrtavanje sljedećeg kruga istraživanja

Ishodi učenja na razini predmeta:

- 1) Kreativno koristiti postojeća znanja za oblikovanje inovativnih istraživačkih ideja i samostalni istraživački rad.
- 2) Samostalno analizirati i interpretirati jezičnu građu prema usvojenim teorijskim okvirima.
- 3) Uočiti i evaluirati razlike u teorijskom pristupu sintaksi te komentirati prednosti i nedostatke.
- 4) Odabrati, modificirati ili konstruirati model istraživanja, znanstveno validan, ali i dovoljno jednostavan i praktičan za primjenu u konkretnom poredbenom sintaktičkom istraživanju.
- 5) Polazeći od (bolje) poznatih idioma koji su obuhvaćeni istraživanju, znati pristupiti nepoznatom ili manje poznatom idiomu iste, odabrane genetičko-tipološke skupine te ga uključiti u istraživanje.
- 6) Procijeniti primjerenost i opseg paralelnih tekstova na kojima se vrši istraživanje.
- 7) Valjano prikazati, komentirati i evaluirati rezultate istraživanja

Ishodi učenja na razini studija:

IU1	IU2	IU3	IU4	IU5	IU6	IU7	IU8
		X	X	X	X		X

Popis literature:

Obvezatna:

Cinque, Guglielmo (ed.) ; Kayne, Richard S. (ed.) (2005). The Oxford Handbook of Comparative Syntax, New York : Oxford University Press – odabrana poglavlja

Izborna:

Stati, Sorin (1972). Teoria a metodo nella sintassi, Bologna : il Mulino.

Posner, Rebecca (1996). The Romance languages, Cambridge : Cambridge University Press.

Varga, Dražen (2003). Une approche à la recherche comparée en syntaxe, in Actes du 2ème Colloque sur les études françaises, Zagreb : ArTresor, 75 – 81.

Varga, Dražen (2005). Méthodologie de la recherche syntaxique comparative: une approche, in Arnavielle, Teddy (Éditeur) Langues : histoires et usages dans l'aire méditerranéenne, Paris : L'Harmattan, 45 – 49.

Varga, Dražen (2007). Syntaxe comparée : méthodologie de recherche et application à la classification des langues romanes, in Actes du XXIVe Congrès International de Linguistique et Philologie Romanes, Tübingen : Max Niemeyer Verlag, 265-273.

Opis načina izvršenja obveza: Neposredno izlaganje. Komentiranje i rasprava o izloženom te prethono pročitanoj literaturi i izrađenim zadacima. Zajedničko rješavanje pojedinih problema.

Opis načina praćenja kvalitete nastave: anketa

4. USKLAĐENOST S PRAVILNIKOM O DOKTORSKIM STUDIJIMA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Studijski program Doktorskog studija lingvistike u potpunosti je usklađen s Pravilnikom o doktorskim studijima Sveučilišta u Zagrebu.